DE EUROPESE
UNIE IN
HET KORT

Hoe werkt de Europese Unie?

Uw wegwijzer voor de EU-instellingen

DE EUROPESE UNIE IN HET KORT

Deze publicatie is onderdeel van een reeks waarin in duidelijke taal wordt uitgelegd wat de EU doet op verschillende beleidsterreinen, waarom de EU daar een rol speelt, en wat de resultaten zijn.
U kunt deze publicaties, voor zover beschikbaar, online vinden en downloaden:
europa.eu/pol/index_nl.htm

Hoe werkt de Europese Unie? ✖
Europa 2020 — De Europese strategie voor groei
De oprichters van de EU

Begroting
Buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid
Concurrentie
Consumenten
Cultuur en audiovisueel
De Economische en Monetaire Unie en de euro
Digitale agenda
Douane
Energie
Fiscale bepalingen
Fraudebestrijding
Handel
Humanitaire hulp
Interne markt
Justitie, burgerschap, grondrechten
Klimaatactie
Landbouw
Migratie en asiel
Milieu
Ondernemingen
Onderwijs, opleiding, jeugdzaken en sport
Onderzoek en innovatie
Ontwikkeling en samenwerking
Regionaal beleid
Uitbreiding
Veiligheid en binnenlandse zaken
Vervoer
Visserij en maritieme zaken
Voedselveiligheid
Volksgezondheid
Werkgelegenheid en sociale zaken

De Europese Unie in het kort —
Hoe werkt de Europese Unie?

Europese Commissie
Directoraat-generaal Communicatie
Publicaties
B-1049 Brussel
BELGIË

Manuscript voltooid in juli 2012

Cover: © Luis Pedrosa

2013 — 40 blz. — 21 × 29,7 cm
ISBN 978-92-79-25564-9
doi:10.2775/87713

Luxemburg: Bureau voor publicaties van de Europese Unie, 2013

© Europese Unie, 2013
Reproductie toegestaan. Voor gebruik of reproductie van de foto's dient u toestemming te vragen aan de houders van het auteursrecht van de individuele foto's.

Printed in Germany

GEDRUKT OP WIT CHLOORVRIJ PAPIER

DE EUROPESE UNIE IN HET KORT

Hoe werkt de Europese Unie?

Uw wegwijzer voor de EU-instellingen

Inhoud

Inleiding op de Europese Unie: hoe werkt het, wie doet wat? 3

Het Europees Parlement: de stem van het volk 9

De Europese Raad: neemt de strategische beslissingen 12

De Raad: de stem van de lidstaten 14

De Europese Commissie: behartigt het gemeenschappelijk belang 19

De nationale parlementen: zien toe op subsidiariteit 23

Het Hof van Justitie: handhaaft het EU-recht 24

De Europese Centrale Bank: zorgt voor prijsstabiliteit 26

De Europese Rekenkamer: helpt het financieel beheer van de EU te verbeteren 29

Het Europees Economisch en Sociaal Comité: de stem van het maatschappelijk middenveld 31

Het Comité van de Regio's: de stem van de lokale en regionale overheden 33

De Europese Ombudsman: behandelt uw klachten 34

De Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming: beschermt uw privacy 35

De Europese Investeringsbank: investeert in de toekomst 36

De agentschappen van de EU 38

Inleiding op de Europese Unie

Hoe werkt het, wie doet wat?

Waar gaat deze publicatie over?

Deze publicatie is een gids die uitlegt hoe de Europese Unie (EU) werkt. Daarmee bedoelen we: hoe beslissingen op EU-niveau genomen worden en door wie. Een centrale rol bij dit besluitvormingsproces spelen de instellingen van de EU, zoals het Parlement, de Raad en de Europese Commissie, maar ook andere die minder algemeen bekend zijn. Om te laten zien hoe de EU werkt, wordt om te beginnen uitgelegd hoe de EU-wetgeving tot stand komt. Vervolgens gaat de gids nader in op de verschillende instellingen van de EU en de agentschappen en organen die hen ondersteunen.

De Europese Unie in het kort

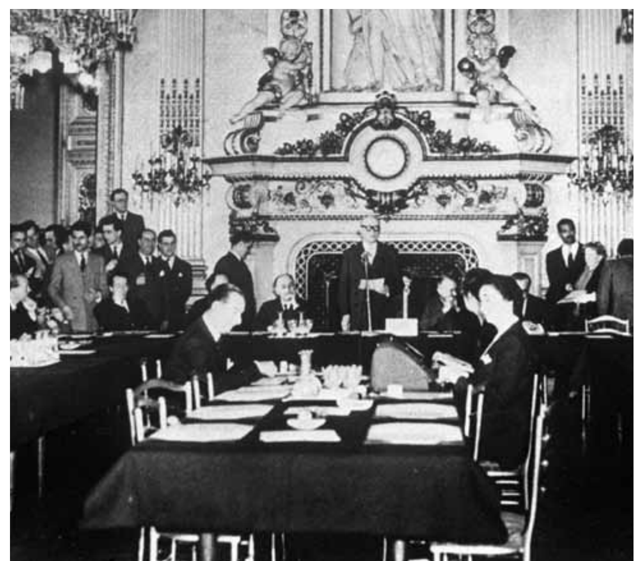
De EU bestaat in essentie uit de lidstaten — de 27 landen die lid zijn van de Unie — en hun burgers. Het unieke kenmerk van de EU is dat deze landen, hoewel zij soeverein en onafhankelijk blijven, een deel van hun „soevereiniteit" hebben gebundeld om zo meer gewicht in de schaal te kunnen leggen en van schaalvoordelen te kunnen profiteren. Het bundelen van soevereiniteit betekent in de praktijk dat de lidstaten sommige besluitvormingsbevoegdheden aan de door hen gecreëerde gemeenschappelijke instellingen overdragen, zodat beslissingen over specifieke onderwerpen van algemeen belang democratisch op Europees niveau kunnen worden genomen. De EU bevindt zich aldus in het midden tussen een volledig federaal systeem, zoals de Verenigde Staten, en een lossere vorm van intergouvernementele samenwerking, zoals bij de Verenigde Naties.

De EU heeft veel bereikt sinds zij in 1950 werd gecreëerd. Zij heeft een eengemaakte markt voor goederen en diensten tot stand gebracht die 27 landen omspant, met 500 miljoen burgers die vrij zijn om zich te vestigen waar zij willen. Zij heeft een gemeenschappelijke munteenheid ingevoerd, de euro, die nu een van de belangrijkste in de wereld is en die de eengemaakte markt helpt om efficiënt te functioneren. Zij is ook de grootste donor voor ontwikkelings- en humanitaire hulpprogramma's in de wereld. Dat zijn slechts enkele van de successen tot nu toe. Wat de toekomst betreft, werkt de EU aan oplossingen voor de huidige economische crisis. Zij staat vooraan bij de bestrijding van klimaatverandering en de gevolgen daarvan. Omdat de EU wil blijven groeien, helpt zij aangrenzende landen om zich op het lidmaatschap voor te bereiden. Ten slotte wordt er gewerkt aan de ontwikkeling van een gemeenschappelijk buitenlands beleid dat zal bijdragen tot de verbreiding van de Europese waarden over de wereld. Het succes van deze ambities hangt af van het vermogen effectieve en tijdige besluiten te nemen en die consequent uit te voeren.

De EU-verdragen

De Europese Unie functioneert als een rechtsstaat. Dat betekent dat alles wat de EU doet, gebaseerd is op verdragen waarmee alle EU-landen vrijwillig en op democratische wijze hebben ingestemd. Over deze verdragen is onderhandeld, alle EU-lidstaten hebben ze goedgekeurd, en ze zijn vervolgens geratificeerd door de nationale parlementen of per referendum.

De Verdragen leggen de doelstellingen van de Europese Unie vast, alsmede de regels voor de instellingen van de EU, hoe besluiten worden genomen, en de relatie tussen de EU en haar lidstaten. Bij de toetreding van nieuwe lidstaten werden ze telkens gewijzigd. De verdragen zijn de afgelopen twintig jaar ook drie keer gewijzigd om de instellingen van de Europese Unie te hervormen en de Unie nieuwe bevoegdheden te geven.

© ImageGlobe

Op 9 mei 1950 presenteerde de Franse minister van Buitenlandse Zaken Robert Schuman voor het eerst in het openbaar de ideeën die tot de Europese Unie hebben geleid. Daarom wordt 9 mei als de geboortedatum van de EU gevierd.

Het laatste wijzigingsverdrag, het Verdrag van Lissabon, is op 13 december 2007 in Lissabon ondertekend, en is op 1 december 2009 van kracht geworden. Eerdere verdragen zijn nu verwerkt in de huidige geconsolideerde versie, die het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie omvat.

Het Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur in de Economische en Monetaire Unie (VSCB) is een intergouvernementeel verdrag dat in maart 2012 door alle EU-lidstaten, behalve de Tsjechische Republiek en het Verenigd Koninkrijk, is ondertekend. De bedoeling van dit verdrag is begrotingsdiscipline te bevorderen, de coördinatie van het economisch beleid te versterken en de governance van de eurozone te verbeteren. Momenteel gebruiken 17 EU-landen de euro als hun munteenheid.

Dit verdrag, dat vaak als „het begrotingspact" aangeduid wordt, zal op 1 januari 2013 van kracht worden, als 12 leden van de eurozone het op die datum geratificeerd hebben. Het is geen EU-verdrag, maar een intergouvernementeel verdrag, en het is de bedoeling het te zijner tijd in het EU-recht op te nemen.

© ImageGlobe

De werkzaamheden van de EU zijn gebaseerd op de Verdragen, waarmee alle lidstaten hebben ingestemd: de laatste aangepaste versie is in 2007 in Lissabon ondertekend.

Een geschiedenis van de EU-verdragen

De Franse minister van Buitenlandse Zaken Robert Schuman stelde in 1950 voor om de kolen- en staalindustrie van West-Europa te integreren. Zijn ideeën kregen het daaropvolgende jaar gestalte in het Verdrag van Parijs, en de voorloper van de EU, de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, was geboren. Sindsdien heeft de EU de verdragen regelmatig bijgewerkt en er elementen aan toegevoegd om doelmatig beleid en effectieve besluitvorming te waarborgen:

- *Het Verdrag van Parijs, waarbij de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal werd opgericht, werd op 18 april 1951 in Parijs ondertekend en trad in 1952 in werking. Het liep af in 2002.*
- *De Verdragen van Rome, waarbij de Europese Economische Gemeenschap (EEG) en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (Euratom) werden opgericht, zijn op 25 maart 1957 in Rome ondertekend en traden in 1958 in werking.*
- *De Europese Akte (EA), die in februari 1986 werd ondertekend, trad in 1987 in werking. De Europese Akte wijzigde het EEG-Verdrag en effende het pad voor de voltooiing van de interne markt.*
- *Het Verdrag betreffende de Europese Unie (EU) — het Verdrag van Maastricht — werd op 7 februari 1992 in Maastricht ondertekend en trad in 1993 in werking. Door dit verdrag werd de Europese Unie opgericht, kreeg het Parlement een grotere rol in het besluitvormingsproces en werden nieuwe beleidsterreinen van samenwerking toegevoegd.*
- *Het Verdrag van Amsterdam werd op 2 oktober 1997 ondertekend en trad in 1999 in werking. Het omvatte een aantal wijzigingen van eerdere verdragen.*
- *Het Verdrag van Nice werd op 26 februari 2001 ondertekend en trad in 2003 in werking. Door dit verdrag werd het institutionele systeem van de EU gestroomlijnd zodat het effectief kon blijven functioneren na de toetredingsgolf van tien nieuwe lidstaten in 2004.*
- *Het Verdrag van Lissabon werd op 13 december 2007 ondertekend en trad in 2009 in werking. Het vereenvoudigde de werkmethoden en de regels voor stemmingen, voerde een voorzitter van de Europese Raad in, alsmede nieuwe structuren waardoor de EU een grotere rol op het internationale toneel kan spelen.*

Wie neemt de besluiten?

Bij de besluitvorming op EU-niveau zijn verschillende Europese instellingen betrokken, met name:

- het **Europees Parlement**, dat de burgers van de EU vertegenwoordigt en dat rechtstreeks door hen is verkozen;
- de **Europese Raad**, bestaande uit de staatshoofden en regeringsleiders van de EU-lidstaten;
- de **Raad**, die de regeringen van de EU-lidstaten vertegenwoordigt;
- de **Europese Commissie**, die de belangen van de EU in haar geheel vertegenwoordigt.

De Europese Raad geeft de algemene politieke richting en de prioriteiten van de EU aan, maar heeft geen wetgevende taak. In het algemeen wordt nieuwe wetgeving door de Europese Commissie voorgesteld, en door het Parlement en de Raad vastgesteld. De lidstaten en de Commissie zorgen vervolgens voor de tenuitvoerlegging.

Welke typen wetgeving bestaan er?

Er zijn verschillende typen wetsbesluiten die op verschillende manieren worden toegepast:

- Een **verordening** is een wet die in alle lidstaten rechtstreeks van toepassing en bindend is. Een verordening hoeft niet door de lidstaten in nationaal recht omgezet te worden, maar het kan noodzakelijk zijn nationale wetten aan te passen als die in strijd zijn met de verordening.
- Een **richtlijn** is een wet die de lidstaten, of een groep van lidstaten, ertoe verplicht een specifiek doel te bereiken. Richtlijnen moeten normaliter wel in nationaal recht omgezet worden om effect te hebben. Een belangrijk aspect is dat een richtlijn alleen aangeeft welk doel er bereikt moet worden; het is aan de afzonderlijke lidstaten te besluiten hoe dat precies gedaan zal worden.
- Een **besluit** kan gericht zijn tot lidstaten, groepen personen, of zelfs individuen. Het is verbindend in al zijn onderdelen. Voorgestelde fusies van ondernemingen bijvoorbeeld worden goedgekeurd (of niet) in de vorm van een dergelijk besluit.
- **Aanbevelingen** en **adviezen** zijn niet bindend.

Hoe komt wetgeving tot stand?

Elk Europees wetsbesluit is gebaseerd op een welbepaald Verdragsartikel, aangeduid als de „rechtsgrondslag" van de wetgeving. Daardoor wordt bepaald welke wetgevingsprocedure gevolgd moet worden. In het Verdrag is aangegeven hoe het besluitvormingsproces verloopt, met voorstellen van de Commissie, achtereenvolgende lezingen door de Raad en het Parlement, en adviezen van de raadgevende organen. Het geeft ook aan in welke gevallen eenparigheid van stemmen vereist is, en in welke gevallen de Raad met gekwalificeerde meerderheid van stemmen wetgeving kan aannemen.

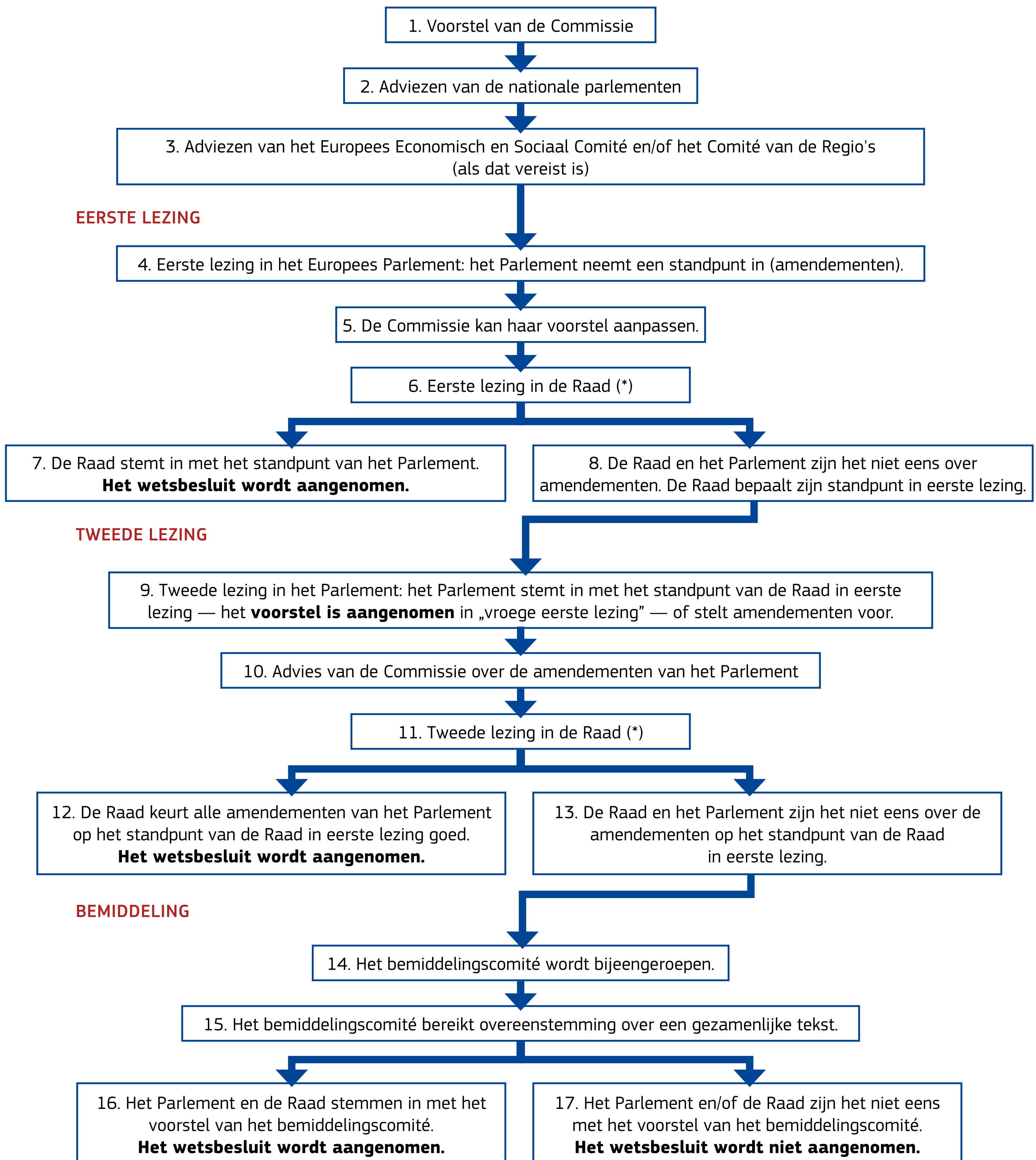
Het merendeel van de EU-wetgeving wordt aangenomen door middel van de zogenaamde „**medebeslissingsprocedure**". In deze procedure deelt het Europees Parlement de wetgevende bevoegdheid met de Raad.

© Heide Benser/Corbis

Dat alle burgers van de EU vrij zijn om te reizen, zich te vestigen en te werken in alle 27 landen van de EU, is een van de voornaamste verworvenheden van de Europese Unie.

GEWONE WETGEVINGSPROCEDURE

(*) De Raad bepaalt zijn standpunt bij gekwalificeerde meerderheid. (De Verdragen bepalen dat op een beperkt aantal terreinen unanimiteit vereist is.) Als de Raad echter van het voorstel van de Commissie wil afwijken, kan dat alleen met eenparigheid van stemmen.

De procedure begint bij de Commissie. Wanneer zij overweegt een voorstel te lanceren, raadpleegt de Commissie gewoonlijk regeringen, het bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en individuele deskundigen. De ingewonnen adviezen worden dan meegenomen in het voorstel dat de Commissie aan de Raad en het Parlement voorlegt. Een dergelijk voorstel kan gebaseerd zijn op een verzoek van de Raad, van de Europese Raad, van het Parlement of van Europese burgers, maar kan ook een initiatief van de Commissie zelf zijn.

De Raad en het Parlement lezen en bespreken beiden het voorstel. Als in tweede lezing geen overeenstemming wordt bereikt, wordt het voorstel voorgelegd aan een „bemiddelingscomité" bestaande uit gelijke aantallen vertegenwoordigers van de Raad en het Parlement. Vertegenwoordigers van de Commissie zijn eveneens aanwezig op de vergaderingen van het bemiddelingscomité en nemen deel aan de discussies. Zodra het comité tot een akkoord is gekomen, wordt de aangenomen tekst naar het Parlement en de Raad gestuurd voor een derde lezing, zodat het wetsbesluit definitief vastgesteld kan worden. In de meeste gevallen beslist het Parlement over voorstellen met eenvoudige meerderheid van stemmen en de Raad met gekwalificeerde meerderheid, waarbij iedere lidstaat een bepaald aantal stemmen heeft overeenkomstig zijn omvang en bevolking. In bepaalde gevallen is unanimiteit in de Raad vereist.

Bijzondere procedures

Er zijn ook andere wetgevingsprocedures mogelijk, afhankelijk van het onderwerp van het voorstel. In de **raadplegingsprocedure** is de Raad verplicht het Parlement te raadplegen over een voorstel van de Commissie, maar niet om het advies van het Parlement over te nemen. Deze procedure is alleen van toepassing op een beperkt aantal terreinen, zoals uitzonderingen op de regels van de interne markt en mededingingsrecht. In de **toestemmingsprocedure** kan het Parlement een voorstel aanvaarden of verwerpen, maar het kan geen amendementen voorstellen. Deze procedure kan worden gebruikt als het voorstel de goedkeuring betreft van een internationaal verdrag waarover is onderhandeld. Daarnaast is er een beperkt aantal gevallen waar de Raad en de Commissie, of de Commissie alleen, wetgeving kunnen aannemen.

Wie wordt er geraadpleegd, wie kan bezwaar maken?

Naast de driehoek Commissie–Raad–Parlement zijn er ook enkele raadgevende organen die geraadpleegd moeten worden als voorgestelde wetgeving hun terrein raakt. Ook als hun advies niet wordt overgenomen, draagt dit bij tot de democratische controle op EU-wetgeving door te waarborgen dat voorstellen in brede kring kritisch bestudeerd worden.

Het betreft de volgende organen:

- het **Europees Economisch en Sociaal Comité**, dat het maatschappelijk middenveld vertegenwoordigt: werkgevers, vakbonden, belangengroepen, enzovoort;
- het **Comité van de Regio's**, dat ervoor zorgt dat de stem van lokale en regionale overheden gehoord wordt.

Daarnaast kunnen ook andere instellingen en organen geraadpleegd worden als een voorstel binnen het terrein van hun belangen of deskundigheid valt. De Europese Centrale Bank bijvoorbeeld mag verwachten geraadpleegd te worden over voorstellen betreffende economische of financiële kwesties.

Participatie van burgers

Door middel van een „Europees burgerinitiatief" kunnen één miljoen EU-burgers uit ten minste een kwart van de lidstaten de Commissie verzoeken een wetgevingsvoorstel over een bepaald thema in te dienen. De Commissie zal dergelijke door één miljoen burgers ondersteunde verzoeken, voor zover het onderwerp binnen haar bevoegdheden valt, zorgvuldig overwegen. Het Parlement houdt hoorzittingen over dergelijke initiatieven. Die kunnen dus zowel van invloed zijn op de werkzaamheden van de EU-instellingen als op het publieke debat.

© Bernd Vogel/Corbis

Burgers kunnen nu ook zelf nieuwe wetgeving voorstellen door middel van het Europees burgerinitiatief.

Nationaal toezicht

De nationale parlementen ontvangen ontwerpwetsbesluiten tegelijkertijd met het Europees Parlement en de Raad. Zij

kunnen advies uitbrengen om te verzekeren dat besluiten op het meest passende niveau genomen worden. De handelingen van de EU zijn onderworpen aan het **subsidiariteitsbeginsel** — dat betekent dat de Unie, behalve op de terreinen waar zij exclusieve bevoegdheden heeft, alleen optreedt als actie op EU-niveau effectiever zal zijn dan op nationaal niveau. De nationale parlementen zien er daarom op toe dat dit beginsel in acht wordt genomen bij de besluitvorming in de EU.

Wat voor besluiten worden er genomen?

De Verdragen noemen de beleidsterreinen waarop de EU besluiten kan nemen. Op sommige beleidsterreinen is de EU **uitsluitend bevoegd**, wat betekent dat besluiten op EU-niveau worden genomen door de lidstaten, in het kader van de Raad, en door het Europees Parlement. Deze beleidsterreinen bestrijken de douane-unie, de regels voor de vrije mededinging, het monetair beleid voor de eurozone, en het gemeenschappelijk visserij- en handelsbeleid.

Op andere beleidsterreinen delen de Unie en de lidstaten **beslissingsbevoegdheden**. Dat betekent dat op EU-niveau aangenomen wetgeving voorrang heeft. Als er echter geen wetgeving op EU-niveau is ingevoerd, kunnen de afzonderlijke lidstaten dat op nationaal niveau doen.
Gedeelde bevoegdheid is op vele beleidsterreinen van toepassing, zoals de interne markt, landbouw, milieu, consumentenbescherming en vervoer.

Op alle andere beleidsterreinen nemen de lidstaten de besluiten. Als dus een bepaald beleidsterrein niet in een van de Verdragen genoemd wordt, kan de Commissie op dat terrein geen wetsvoorstellen doen. Op bepaalde gebieden, zoals ruimtevaart, onderwijs, cultuur en toerisme, kan de Unie de inspanningen van de lidstaten ondersteunen. Op andere gebieden, zoals hulp aan derde landen en wetenschappelijk onderzoek, kan de EU parallelle activiteiten ondernemen, bijvoorbeeld humanitaire hulpprogramma's.

Economische coördinatie

Alle EU-landen maken deel uit van de Economische en Monetaire Unie (EMU), wat betekent dat zij hun economisch beleid coördineren en besluiten op economisch terrein als een zaak van gemeenschappelijk belang beschouwen. In de context van de EMU is er geen instelling die specifiek verantwoordelijk is voor het algemene economische beleid. Deze verantwoordelijkheden worden gedeeld door de lidstaten en de instellingen van de EU.

De Europese Centrale Bank (ECB) bepaalt onafhankelijk het monetaire beleid — met betrekking tot prijsstabiliteit en rentevoeten — in de eurozone, d.w.z. in de 17 landen die de euro als hun munteenheid gebruiken.

Het fiscale beleid — beslissingen over belastingen, uitgaven en staatsleningen — vallen onder de verantwoordelijkheid van de regeringen van de 27 lidstaten. Hetzelfde geldt voor het werkgelegenheidsbeleid en het sociale beleid. Aangezien echter fiscale besluiten van een eurozonelidstaat gevolgen kunnen hebben voor de hele eurozone, moeten dergelijke besluiten voldoen aan op EU-niveau vastgestelde regels. Voor het effectief functioneren van de EMU en het waarborgen van stabiliteit en groei is dus coördinatie van overheidsfinanciën en structureel beleid noodzakelijk. De economische crisis die in 2008 begon, heeft wel duidelijk gemaakt dat de economische governance in de EU en in de eurozone versterkt dient te worden, onder andere door middel van meer coördinatie van beleid, monitoring en toezicht.

De Raad oefent toezicht uit op de overheidsfinanciën en het economische beleid, en kan op basis van voorstellen van de Commissie aanbevelingen richten tot individuele EU-landen. Hij kan aanpassingsmaatregelen aanbevelen en sancties opleggen aan eurozonelanden die geen corrigerende maatregelen nemen om excessieve overheidstekorten en staatsschulden af te bouwen.

De governance van de eurozone en belangrijke hervormingen worden ook besproken op de Eurotop-conferenties van de staatshoofden en regeringsleiders van de eurozone.

De EU en buitenlandse betrekkingen

Betrekkingen met landen buiten de EU vallen onder de verantwoordelijkheid van de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, die benoemd wordt door de Europese Raad, en tegelijkertijd de post van vicevoorzitter van de Europese Commissie bekleedt. Op het niveau van staatshoofden en regeringsleiders wordt de Unie vertegenwoordigd door de voorzitter van de Europese Raad.

De Europese Dienst voor extern optreden (EDEO) fungeert als ministerie van Buitenlandse Zaken en diplomatieke dienst voor de Unie onder de autoriteit van de hoge vertegenwoordiger. Deze dienst bestaat uit deskundig personeel dat is overgeplaatst van de Raad, de lidstaten en de Europese Commissie.

De Raad ontwikkelt en neemt besluiten op het terrein van het buitenlands en veiligheidsbeleid van de EU op basis van door de Europese Raad aangegeven richtsnoeren. De Commissie aan de andere kant is verantwoordelijk voor de handel met en financiering voor niet-EU-landen, zoals humanitaire en ontwikkelingshulp. Verder vertegenwoordigt de Commissie de Unie op alle terreinen waar de EU bevoegdheden heeft, afgezien van het buitenlands en veiligheidsbeleid.

Het Europees Parlement

De stem van het volk

Rol: rechtstreeks verkozen wetgevend orgaan van de EU

Leden: 754 leden van het Europees Parlement

Locatie: Straatsburg, Brussel en Luxemburg

▶ **www.europarl.eu**

De leden van het Europees Parlement (Europarlementariërs, EP's) worden rechtstreeks verkozen door de burgers van de EU om hun belangen te vertegenwoordigen. Om de vijf jaar worden er verkiezingen gehouden en alle EU-burgers van 18 jaar en ouder (16 jaar in Oostenrijk) — ongeveer 375 miljoen in totaal — zijn stemgerechtigd. Het Parlement telt 754 EP's uit alle 27 lidstaten.

De officiële zetel van het Europees Parlement is in Straatsburg (Frankrijk), maar de instelling verricht haar werk op drie plaatsen: Straatsburg, Brussel (België) en Luxemburg. De plenaire vergaderingen van het Parlement hebben 12 maal per jaar plaats in Straatsburg. Aanvullende plenaire zittingen worden in Brussel gehouden. De vergaderingen van de parlementaire commissies worden eveneens in Brussel gehouden.

Samenstelling van het Europees Parlement

De zetels in het Europees Parlement zijn over de lidstaten verdeeld op basis van hun aandeel in de bevolking van de EU.

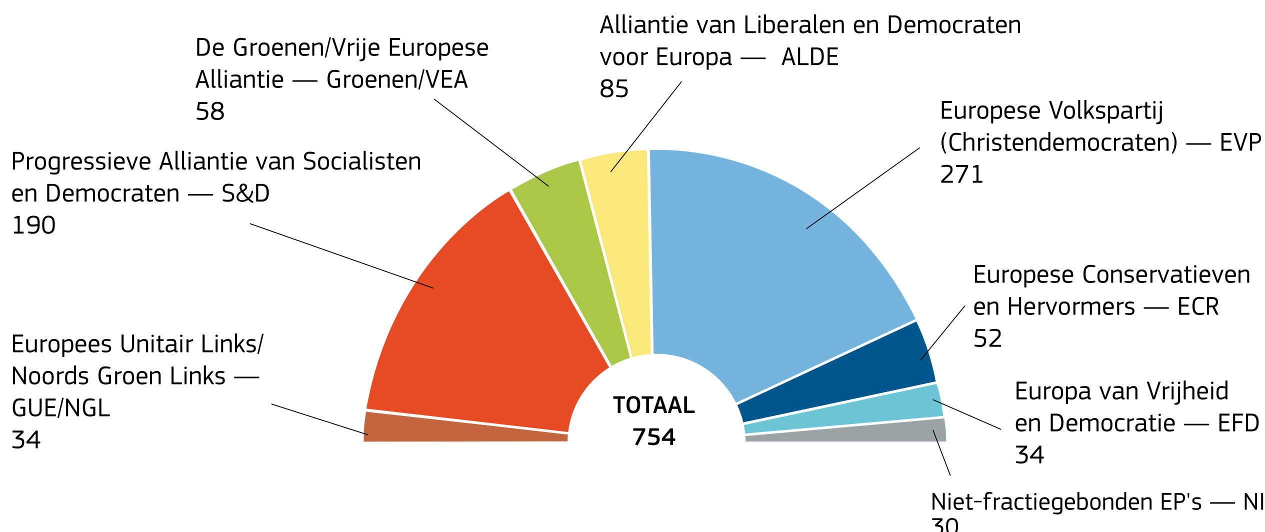
Kroatië zal op 1 juli 2013 de 28e lidstaat van de Europese Unie worden. Op het moment van toetreding zullen 12 Kroatische leden zich bij het Europees Parlement voegen voor de rest van de lopende zittingsperiode. Voor de parlementsverkiezingen in 2014 zal het totale aantal EP's verlaagd worden tot 751.

De meeste EP's zijn aangesloten bij een nationale politieke partij in hun eigen land. In het Europees Parlement hebben de nationale partijen politieke groeperingen op EU-schaal gevormd, en de meeste EP's zijn lid van een van deze groeperingen.

AANTAL EUROPARLEMENTARIËRS PER LIDSTAAT IN 2012

Aantal	Europarlementariërs per lidstaat in 2012	Aantal	Europarlementariërs per lidstaat in 2012
België	22	Luxemburg	6
Bulgarije	18	Malta	6
Cyprus	6	Nederland	26
Denemarken	13	Oostenrijk	19
Duitsland	99	Polen	51
Estland	6	Portugal	22
Finland	13	Roemenië	33
Frankrijk	74	Slovenië	8
Griekenland	22	Slowakije	13
Hongarije	22	Spanje	54
Ierland	12	Tsjechië	22
Italië	73	Verenigd Koninkrijk	73
Letland	9	Zweden	20
Litouwen	12	**TOTAAL**	**754**

AANTAL EP'S IN DE VERSCHILLENDE POLITIEKE FRACTIES IN APRIL 2012

Wat doet het Europees Parlement?

Het Parlement heeft drie hoofdtaken:

1. Het deelt met de Raad de wetgevende macht. Het feit dat het een rechtstreeks verkozen orgaan is, draagt bij tot de democratische legitimiteit van de Europese wetgeving.

2. Het oefent democratische controle uit op de Europese instellingen en voornamelijk op de Commissie. Het keurt de benoeming van de voorzitter en de leden van de Commissie goed of wijst deze af, en is bevoegd om via een motie van wantrouwen de Commissie tot aftreden te dwingen.

3. Het deelt met de Raad de begrotingsbevoegdheid en kan derhalve de uitgaven van de EU beïnvloeden. Aan het einde van de begrotingsprocedure kan het Parlement de begroting in haar geheel goedkeuren of verwerpen.

Deze drie belangrijkste taken van het Parlement worden hieronder nader toegelicht.

1. WETGEVENDE BEVOEGDHEID

De meest gebruikelijke procedure voor het aannemen van EU-wetgeving is de „gewone wetgevende procedure”, ook bekend als de „medebeslissingsprocedure”. Deze procedure plaatst het Parlement en de Raad op gelijke voet, en de volgens deze procedure aangenomen wetgeving heeft de vorm van gemeenschappelijke besluiten. Deze procedure is van toepassing op de meeste EU-wetgeving op een breed spectrum van terreinen, zoals consumentenrechten, milieubescherming en vervoer. Onder de gewone wetgevingsprocedure doet de Commissie een voorstel dat door zowel het Parlement als de Raad goedgekeurd moet worden. De instemming van het Parlement is vereist voor alle internationale overeenkomsten op terreinen die onder de gewone wetgevende procedure vallen.

Bovendien moet het Parlement voor een reeks andere voorstellen worden geraadpleegd en is de goedkeuring van het Parlement noodzakelijk voor belangrijke kwesties van politieke of institutionele aard, zoals wetsbesluiten inzake sociale zekerheid en sociale bescherming, fiscale bepalingen op het terrein van energie, en harmonisatie van omzetbelasting en indirecte belasting. Het Parlement geeft ook de aanzet tot nieuwe wetgeving door het jaarlijkse werkprogramma van de Commissie onder de loep te nemen, na te gaan waar nieuwe wetgeving nodig is, en de Commissie te vragen voorstellen in te dienen.

2. CONTROLEBEVOEGDHEID

Het Parlement oefent op verschillende manieren democratische controle over de andere Europese instellingen uit. Ten eerste houdt het Parlement bij de benoeming van een nieuwe Commissie hoorzittingen met alle nieuwe leden en met de voorzitter van de Commissie (die voorgedragen worden door de lidstaten). Zij kunnen niet worden benoemd zonder de goedkeuring van het Parlement.

Ten tweede is de Commissie politieke verantwoording verschuldigd aan het Parlement, dat een „motie van afkeuring” tegen de Commissie kan aannemen waardoor deze collectief ontslag moet nemen. Meer in het algemeen oefent het Parlement controle uit door regelmatig de door de Commissie ingediende verslagen te onderzoeken, en schriftelijke en mondelinge vragen te stellen.

© EU

Martin Schulz is in 2012 tot voorzitter van het Europees Parlement gekozen.

De commissarissen nemen deel aan plenaire zittingen van het Parlement en vergaderingen van de parlementaire commissies. Ook voert het Parlement een regelmatige dialoog met de president van de Europese Centrale Bank over het monetaire beleid.

Het Parlement oefent ook controle uit op de werkzaamheden van de Raad: EP's stellen regelmatig schriftelijke en mondelinge vragen aan de Raad, en het voorzitterschap van de Raad woont de plenaire zittingen bij en neemt deel aan belangrijke debatten. Voor sommige beleidsterreinen, waaronder het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid, is de Raad alleen verantwoordelijk voor de besluitvorming. Ook op deze terreinen werkt het Parlement echter nauw samen met de Raad.

Andere vormen van parlementaire controle zijn de behandeling van verzoekschriften van burgers en de instelling van speciale onderzoekscommissies.

Ten slotte levert het Parlement een bijdrage aan elke EU-top (bijeenkomsten van de Europese Raad). Bij de opening van elke top wordt de voorzitter van het Parlement verzocht het standpunt van het Parlement over actuele thema's en over de agendapunten van de Europese Raad uiteen te zetten.

3. BUDGETTAIRE BEVOEGDHEDEN

De jaarlijkse begroting van de EU wordt gezamenlijk door het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie goedgekeurd. Het Parlement debatteert erover tijdens twee opeenvolgende lezingen en de begroting wordt pas van kracht na ondertekening door de voorzitter van het Parlement.

De Commissie begrotingscontrole ziet toe op de besteding van de begrotingsmiddelen, en het Parlement beslist elk jaar of de Commissie de begroting van het voorgaande begrotingsjaar naar behoren heeft uitgevoerd. De technische term voor dit goedkeuringsproces is „het verlenen van kwijting”.

Hoe werkt het Parlement?

Het Parlement kiest zijn voorzitter voor een termijn van twee en een half jaar. De voorzitter vertegenwoordigt het Parlement bij de andere instellingen van de EU en tegenover de buitenwereld, en wordt bijgestaan door 14 vicevoorzitters. De voorzitter van het Europees Parlement ondertekent samen met de voorzitter van de Raad alle wetgevingsbesluiten zodra die zijn aangenomen.

De werkzaamheden van het Parlement omvatten twee fasen:

- De voorbereiding van de plenaire vergadering: dit is de taak van de EP's in de 20 parlementaire commissies die zich bezighouden met specifieke terreinen waar de EU actief is. Dat zijn bijvoorbeeld de ECON-commissie voor economische en monetaire zaken, en de INTA-commissie voor internationale handel. De onderwerpen van het debat worden ook door de politieke fracties besproken.
- De plenaire vergadering zelf: de plenaire zittingen, waaraan alle EP's deelnemen, worden gewoonlijk in Straatsburg gehouden (één week per maand) en soms worden aanvullende zittingen gehouden in Brussel. Tijdens de plenaire vergaderingen behandelt het Parlement de wetsvoorstellen en stemt over de amendementen voordat het zich uitspreekt over de volledige tekst. Andere mogelijke agendapunten zijn „mededelingen” van de Raad of de Commissie, en vragen over de ontwikkelingen in de Europese Unie en de wereld.

De Europese Raad

Neemt de strategische beslissingen

Rol: geeft de politieke beleidslijnen en prioriteiten aan

Leden: staatshoofden of regeringsleiders van iedere lidstaat, de voorzitter van de Europese Raad en de voorzitter van de Europese Commissie

Locatie: Brussel

▶ **european-council.europa.eu**

De Europese Raad bestaat uit de politieke leiders van de EU, namelijk de eerste ministers en presidenten, plus zijn voorzitter en de voorzitter van de Commissie. Zij vergaderen ten minste viermaal per jaar om voor de EU als geheel de politieke richting en prioriteiten te bepalen. De hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid neemt eveneens deel aan de vergaderingen.

Wat doet de Europese Raad?

De Europese Raad is een topconferentie van de staatshoofden en regeringsleiders van alle EU-landen, en vertegenwoordigt daarmee het hoogste niveau van politieke samenwerking tussen de lidstaten. Op hun vergaderingen beslissen de leiders bij consensus over de algemene richting en prioriteiten van de Unie, en geven de nodige impulsen voor de ontwikkeling van het beleid.

De Europese Raad maakt geen wetten. Na afloop van iedere vergadering worden „conclusies” bekendgemaakt die de voornaamste resultaten van de discussies weergeven, en de balans opmaken van de genomen beslissingen en de follow-up daarvan. In deze conclusies wordt ook aangegeven welke kwesties de Raad, d.w.z. de vergaderingen van ministers, dient te behandelen. Ook kan de Europese Commissie verzocht worden om voorstellen in te dienen betreffende specifieke uitdagingen of mogelijkheden waarmee de Unie geconfronteerd wordt.

De vergaderingen van de Europese Raad vinden in de regel ten minste tweemaal per periode van zes maanden plaats. Aanvullende (buitengewone of informele) vergaderingen kunnen bijeengeroepen worden om urgente kwesties te bespreken waarover beslissingen op het hoogste niveau genomen moeten worden, bijvoorbeeld op het terrein van de economie of het buitenlands beleid.

De voorzitter van de Europese Raad

De werkzaamheden van de Europese Raad worden gecoördineerd door de voorzitter, die vergaderingen bijeenroept, voorzit en toeziet op de follow-up.

Ook vertegenwoordigt de voorzitter van de Europese Raad de Unie naar buiten toe. Samen met de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, vertegenwoordigt hij of zij de belangen van de Unie op het terrein van buitenlandse zaken en veiligheid.

De voorzitter (president) wordt door de Europese Raad gekozen voor een termijn van twee en een half jaar, die eenmaal verlengd kan worden. Het voorzitterschap van de Europese Raad is een voltijdbaan; de voorzitter mag niet tegelijkertijd een functie op nationaal niveau bekleden.

Hoe neemt de Europese Raad besluiten?

De Europese Raad neemt in de meeste gevallen beslissingen bij consensus. In een aantal gevallen is echter een gekwalificeerde meerderheid vereist, bijvoorbeeld bij de verkiezing van de voorzitter, en de benoeming van de Commissie en van de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid.

Alleen staatshoofden en regeringsleiders hebben stemrecht in de Europese Raad.

Secretariaat

De Europese Raad wordt bijgestaan door het secretariaat-generaal van de Raad.

Eurotop

Buiten het kader van de Europese Raad ontmoeten de staatshoofden en regeringsleiders van de landen die de euro als munteenheid hebben ingevoerd, elkaar ook ten minste tweemaal per jaar, samen met de voorzitter van de Europese Commissie. De president van de Europese Centrale Bank wordt eveneens uitgenodigd voor deze Eurotop-vergaderingen. Ook de voorzitter van het Europees Parlement kan worden uitgenodigd.

Deze vergaderingen bieden gelegenheid om de governance van de eurozone te bespreken, alsmede belangrijke hervormingen van het economisch beleid. De Eurotop is formeel ingesteld bij het Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en governance in de Economische en Monetaire Unie (TSCG) dat in 2012 door 25 lidstaten is ondertekend en naar verwachting in 2013 van kracht zal worden. De voorzitter van de Eurotop wordt aangewezen door de staatshoofden en regeringsleiders van de leden van de eurozone. Deze benoeming vindt gelijktijdig met die van de voorzitter van de Europese Raad plaats, en voor dezelfde duur. Deze twee functies kunnen door dezelfde persoon bekleed worden.

© EU

Herman Van Rompuy zit de EU-top voor als voorzitter van de Europese Raad.

In sommige gevallen nemen de politieke leiders van de landen die het TSCG hebben geratificeerd maar de euro niet hebben ingevoerd, ook deel aan de discussies op de Eurotop. Wanneer deze landen niet mogen deelnemen, houdt de voorzitter van de Eurotop hen en ook de andere EU-lidstaten op de hoogte van de voorbereiding en van de resultaten van de top.

Al die Raden: hoe houd je ze uit elkaar?

Het is niet altijd gemakkelijk de verschillende Europese organen uit elkaar te houden, vooral wanneer zeer verschillende organen soortgelijke namen hebben, zoals bij de volgende drie „Raden".

▸ De Europese Raad

Dit zijn de staatshoofden en regeringsleiders (nl. de president en/of de eerste minister) van alle EU-landen, plus de voorzitter van de Europese Raad en de voorzitter van de Europese Commissie. De Europese Raad is het hoogste besluitvormingsorgaan van de Europese Unie. Daarom wordt een bijeenkomst van de Europese Raad vaak een „top" genoemd.

▸ De Raad

De Raad, ook wel de Raad van ministers genoemd, bestaat uit ministers van alle lidstaten. De Raad komt regelmatig bijeen om gedetailleerde beslissingen te nemen en Europese wetten aan te nemen.

▸ De Raad van Europa

De Raad van Europa is geen EU-instelling. Het is een intergouvernementele organisatie die ten doel heeft de mensenrechten, de democratie en de rechtsstaat te beschermen. Een van de eerste successen van de Raad van Europa, die in 1949 in het leven werd geroepen, was de opstelling van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens. Om de burgers de mogelijkheid te geven hun rechten uit hoofde van dat verdrag uit te oefenen, heeft de Raad het Europees Hof voor de Rechten van de Mens opgericht. De Raad van Europa heeft momenteel 47 lidstaten, waaronder alle EU-landen, en het hoofdkwartier bevindt zich in Straatsburg (Frankrijk).

De Raad

De stem van de lidstaten

Rol: beslissen over beleid en wetgeving aannemen

Leden: één minister per lidstaat

Locatie: Brussel en Luxemburg

▶ **consilium.europa.eu**

In de Raad komen de ministers van de lidstaten van de EU bijeen om kwesties betreffende de EU te bespreken, besluiten te nemen en wetten aan te nemen. De ministers die aan deze vergaderingen deelnemen, zijn bevoegd om namens hun regering in te stemmen met de genomen besluiten en verbintenissen aan te gaan.

Wat doet de Raad?

De Raad speelt een essentiële rol bij de besluitvorming in de EU. Beslissingen worden genomen in vergaderingen waaraan één minister van elk van de nationale regeringen deelneemt. Het doel van deze bijeenkomsten is het bespreken, amenderen en uiteindelijk goedkeuren van wetgeving, het coördineren van het beleid van de lidstaten, of het bepalen van het buitenlands beleid van de EU.

Welke ministers welke vergadering van de Raad bijwonen, hangt af van de onderwerpen op de agenda — dit wordt de „samenstelling" van de Raad genoemd. Als er bijvoorbeeld milieukwesties op de agenda staan, woont de minister van Milieu van elke lidstaat de zitting bij. De Raad wordt dan de „Milieuraad" genoemd. Hetzelfde geldt voor de Raad Economische en Financiële Zaken (Ecofin), de Raad Mededinging, enzovoort.

Het voorzitterschap van de Raad wordt door de lidstaten beurtelings voor zes maanden uitgeoefend. Met „voorzitterschap" wordt niet de voorzitter van de Europese Raad bedoeld. De regering die het voorzitterschap bekleedt, is verantwoordelijk voor het organiseren en voorzitten van de verschillende vergaderingen van de Raad. Een uitzondering daarop wordt gevormd door de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, die namens de Raad het buitenlands beleid voert.

Met het oog op de continuïteit van de werkzaamheden van de Raad werken de zesmaandelijkse voorzitterschappen nauw samen in teams van drie landen. Deze teams van drie voorzitterschappen („trio's") stellen gezamenlijk een werkprogramma voor de Raad op voor een periode van 18 maanden.

© imago/Xinhua/Reporters

De landen van de EU hebben een „Europa 2020"-strategie ontwikkeld om uit de economische crisis te komen door middel van slimme, duurzame en inclusieve groei. De ministers in de Raad nemen talrijke besluiten om deze strategie uit te voeren.

VOORZITTERSCHAPPEN VAN DE RAAD

Jaar	Januari-juni	Juli-december
2012	Denemarken	Cyprus
2013	Ierland	Litouwen
2014	Griekenland	Italië
2015	Letland	Luxemburg
2016	Nederland	Slowakije
2017	Malta	Verenigd Koninkrijk
2018	Estland	Bulgarije
2019	Oostenrijk	Roemenië
2020	Finland	

Iedere minister in de Raad is gemachtigd om namens zijn regering verbintenissen aan te gaan. Bovendien is iedere minister in de Raad verantwoording schuldig aan de nationale gekozen volksvertegenwoordigingen. Zo wordt de democratische legitimiteit van de beslissingen van de Raad gewaarborgd.

De Raad vervult vijf essentiële taken:

1. het aannemen van Europese wetgeving. Op de meeste terreinen oefent hij die wetgevende macht samen met het Europees Parlement uit;
2. het coördineren van het beleid van de lidstaten, bijvoorbeeld op economisch terrein;
3. het ontwikkelen, op basis van richtsnoeren van de Europese Raad, van het gemeenschappelijk buitenlands- en veiligheidsbeleid van de EU;
4. het sluiten van internationale overeenkomsten tussen de EU en een of meer landen of internationale organisaties;
5. het goedkeuren, samen met het Europees Parlement, van de begroting van de EU.

De werkzaamheden van de Raad worden hieronder nader toegelicht.

1. WETGEVING

Veel EU-wetgeving wordt door de Raad en het Parlement gezamenlijk aangenomen. In het algemeen neemt de Raad alleen besluiten op voorstel van de Commissie. Na goedkeuring van de EU-wetgeving is de Commissie normaliter verantwoordelijk voor de correcte toepassing van die wetgeving.

2. COÖRDINATIE VAN HET BELEID VAN DE LIDSTATEN (VOORBEELD: ECONOMISCH BELEID)

Alle EU-lidstaten maken deel uit van de Economische en Monetaire Unie (EMU), ook al behoren zij niet alle tot de eurozone. In het kader van de EMU is het economisch beleid van de EU gebaseerd op nauwe coördinatie van nationale economische beleidsmaatregelen. Voor deze coördinatie zorgen de ministers van Economie en Financiën, die samen de Raad Economische en Financiële Zaken (Ecofin) vormen.

3. GEMEENSCHAPPELIJK BUITENLANDS EN VEILIGHEIDSBELEID (GBVB)

De vaststelling en uitvoering van het buitenlands en veiligheidsbeleid van de EU is de exclusieve bevoegdheid van de Europese Raad en de Raad, eendrachtig optredend. Dit beleid wordt in de praktijk uitgevoerd door de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, samen met de lidstaten in het kader van de Raad Buitenlandse Zaken bijeen.

4. SLUITING VAN INTERNATIONALE OVEREENKOMSTEN

Elk jaar sluit (d.w.z. ondertekent) de Raad een aantal overeenkomsten tussen de Europese Unie enerzijds en derde landen of internationale organisaties anderzijds. Dergelijke overeenkomsten kunnen brede terreinen zoals handel, samenwerking en ontwikkeling betreffen, of betrekking hebben op meer specifieke onderwerpen zoals textiel, visserij, wetenschap en technologie, vervoer, enzovoort. Voor dergelijke overeenkomsten is instemming van het Europees Parlement vereist op terreinen waar het medebeslissingsbevoegdheid heeft.

5. GOEDKEURING VAN DE EU-BEGROTING

De jaarlijkse begroting van de EU wordt door de Raad en het Europees Parlement gezamenlijk goedgekeurd. Als de twee instellingen niet tot overeenstemming komen, worden bemiddelingsprocedures gevolgd tot er een begroting wordt goedgekeurd.

Er zijn 10 verschillende samenstellingen van de Raad

Voorgezeten door de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid:

- *Buitenlandse Zaken*

Voorgezeten door de lidstaat die het voorzitterschap van de Raad bekleedt:

- *Algemene Zaken*
- *Economische en Financiële Zaken*
- *Justitie en Binnenlandse Zaken*
- *Werkgelegenheid, Sociaal Beleid, Volksgezondheid en Consumentenzaken*
- *Concurrentievermogen (Interne Markt, Industrie, Onderzoek en Ruimtevaart)*
- *Vervoer, Telecommunicatiemiddelen en Energie*
- *Landbouw en Visserij*
- *Milieu*
- *Onderwijs, Jeugdzaken, Cultuur en Sport*

Hoe werkt de Raad?

Alle discussies in de Raad en stemmingen over wetgevingsbesluiten zijn openbaar. Deze vergaderingen kunnen live gevolgd worden op de website van de Raad.

De algemene consistentie van de werkzaamheden van de Raad wordt gewaarborgd door de Raad Algemene Zaken, die toeziet op de effectieve follow-up van de vergaderingen van de Europese Raad. Hij wordt ondersteund door het Comité van permanente vertegenwoordigers, het zogenaamde „Coreper" (Comité des représentants permanents).

Het Coreper bestaat uit de permanente vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten bij de Europese Unie. Elke EU-lidstaat beschikt in Brussel over een team (de „permanente vertegenwoordiging") dat dit land vertegenwoordigt en zijn nationale belangen op Europees niveau verdedigt. Aan het hoofd van elke vertegenwoordiging staat de ambassadeur van het land bij de EU. Deze ambassadeurs vergaderen wekelijks in het kader van het Coreper.

Dit comité is belast met de voorbereiding van de werkzaamheden van de Raad, met uitzondering van landbouwaangelegenheden, die onder het Speciaal Comité voor de landbouw vallen. Het Coreper wordt bijgestaan door een aantal werkgroepen van ambtenaren van de nationale overheden.

Hoeveel stemmen per land?

In de Raad wordt bij stemming besloten. Momenteel besluit de Raad bij gekwalificeerde meerderheid van stemmen, behalve wanneer de Verdragen een andere procedure voorschrijven; bij beslissingen over belastingen en buitenlands beleid bijvoorbeeld is eenparigheid van stemmen vereist. Stemming bij gekwalificeerde meerderheid houdt in dat hoe groter de bevolking is, hoe meer stemmen een lidstaat heeft, hoewel het systeem enigszins aangepast is om landen met een kleinere bevolking relatief meer gewicht te geven.

Kroatië zal, als het in 2013 toetreedt, zeven stemmen hebben. In 2014 zal de huidige methode van stemming bij gekwalificeerde meerderheid vervangen worden door een nieuwe, namelijk de stemming bij dubbele meerderheid. Voor aanneming van EU-wetsvoorstellen door de Raad zal dan een meerderheid van de lidstaten (55 %) vereist zijn die tegelijkertijd ook ten minste 65 % van de bevolking van de EU moet vertegenwoordigen. Dit zal de legitimiteit van de EU als een Unie van zowel volkeren als naties bevestigen. De EU-wetgeving zal op die manier transparanter en effectiever worden. Ook zal er een nieuw mechanisme ingevoerd worden waardoor ten minste vier lidstaten die ten minste 35 % van de EU-bevolking vertegenwoordigen, een besluit kunnen blokkeren. Wanneer gebruik wordt gemaakt van dat mechanisme, is de Raad verplicht om alles te doen wat in zijn macht ligt om binnen een redelijke termijn een bevredigende oplossing te vinden.

STEMMEN PER LAND IN DE RAAD	
Duitsland, Frankrijk, Italië, Verenigd Koninkrijk	29
Spanje, Polen	27
Roemenië	14
Nederland	13
België, Griekenland, Hongarije, Portugal, Tsjechië	12
Bulgarije, Oostenrijk, Zweden	10
Denemarken, Finland, Ierland, Litouwen, Slowakije	7
Cyprus, Estland, Letland, Luxemburg, Slovenië	4
Malta	3
Totaal	345
Aantal vereiste stemmen voor een gekwalificeerde meerderheid	255

Secretariaat-generaal van de Raad

Het secretariaat-generaal van de Raad assisteert zowel de Europese Raad en zijn voorzitter, als de Raad en zijn roulerende voorzitterschappen. Het staat onder leiding van een secretaris-generaal, die benoemd wordt door de Raad.

Wat is „nauwere samenwerking"?

Als enkele lidstaten meer samenwerking wensen op beleidsterreinen die niet onder de exclusieve bevoegdheid van de EU vallen, maar niet in staat zijn om alle andere lidstaten voor dat idee te winnen, kunnen zij door middel van het mechanisme van „nauwere samenwerking" toch onderling samenwerken. Een groep van ten minste negen lidstaten kan gebruikmaken van de diensten van de EU-instellingen om tot nauwere samenwerking te komen. Er zijn echter wel bepaalde voorwaarden: deze samenwerking moet in overeenstemming zijn met de doelstellingen van de Unie en moet openstaan voor alle andere lidstaten die zich daarbij willen aansluiten.

Een aantal lidstaten maakt gebruik van deze procedure met betrekking tot scheidingsrecht, zodat zij oplossingen kunnen vinden voor echtparen uit verschillende landen die in de EU willen scheiden. Deze procedure is ook benut voor een eenheidsoctrooisysteem waarbij de meeste — maar niet alle — EU-lidstaten zich hebben aangesloten.

De Eurogroep

Alle lidstaten maken deel uit van de Economische en Monetaire Unie (EMU), hetgeen betekent dat zij hun economisch beleid coördineren en beslissingen op economisch terrein als een zaak van gemeenschappelijk belang beschouwen. Echter, niet alle lidstaten zijn lid van de eurozone en hebben de gemeenschappelijke munt, de euro, ingevoerd. Enkele hebben ervoor gekozen niet deel te nemen, andere zijn nog bezig hun economieën voor te bereiden op het voldoen aan de criteria voor lidmaatschap van de eurozone. De eurozonelidstaten moeten nauw samenwerken en zijn ook onderworpen aan het monetaire beleid van de Europese Centrale Bank. Er is dan ook behoefte aan een forum waar de eurozonelidstaten het beleid voor de eurozone kunnen bespreken en beslissingen kunnen nemen. De Raad Ecofin is daartoe niet geëigend omdat die alle lidstaten omvat.

De oplossing is de Eurogroep, bestaande uit de ministers van Economische Zaken en Financiën van de eurozonelidstaten.

De Eurogroep bevordert de economische groei en de financiële stabiliteit in de eurozone door het economisch beleid te coördineren. Aangezien formeel gezien alleen Ecofin beslissingen kan nemen over economische kwesties, vergadert de Eurogroep informeel op de dag voor de Ecofin-vergadering, ongeveer eenmaal per maand. De volgende dag worden de punten waarover overeenstemming is bereikt in de informele Eurogroep-bijeenkomst, in de Ecofin-vergadering formeel besloten door de leden van de Eurogroep. Alleen Ecofin-ministers die eurozoneleden vertegenwoordigen, stemmen over Eurogroep-kwesties. De commissaris voor Economische en Monetaire Zaken en de Euro, en de president van de Europese Centrale Bank wonen eveneens de Eurogroep-vergaderingen bij.

De leden van de Eurogroep kiezen een voorzitter voor een termijn van twee en een half jaar. Het secretariaat-generaal van de Raad biedt administratieve ondersteuning voor Eurogroep-vergaderingen.

© Associated Press / Reporters

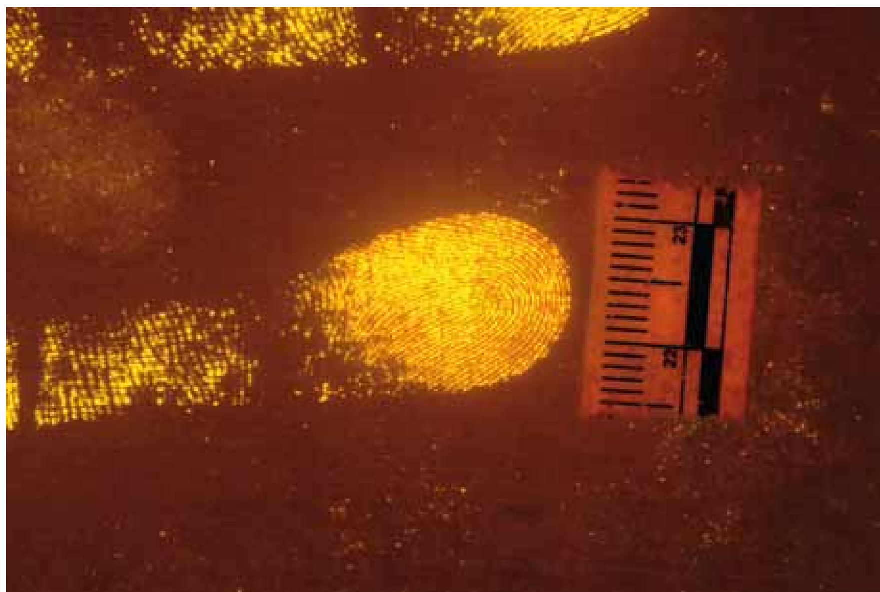
Nieuwe EU-regels inzake economisch en financieel beheer helpen de banksector op orde te brengen en te versterken.

Het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid

De Europese Unie ontwikkelt geleidelijk een gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid (GBVB), waarvoor andere procedures gelden dan voor andere beleidsterreinen. Het GBVB wordt bepaald en uitgevoerd door de Europese Raad en de Raad gezamenlijk. De bredere internationale doelstellingen van de Unie zijn het bevorderen van democratie, vrijheid, de rechtsstaat en de mensenrechten, de eerbiediging van de menselijke waardigheid, en de beginselen van gelijkheid en solidariteit. Om deze doelstellingen te verwezenlijken, ontwikkelt de EU betrekkingen en partnerschappen met andere landen en organisaties in de hele wereld.

De verantwoordelijkheid voor het GBVB is als volgt verdeeld:

- De Europese Raad, voorgezeten door de voorzitter, bepaalt het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid, rekening houdende met de strategische belangen van de Unie, ook wat defensieaspecten betreft.
- De Raad, meer in het bijzonder de Raad Buitenlandse Zaken, neemt vervolgens de noodzakelijke besluiten voor het bepalen en uitvoeren van het GBVB, aan de hand van de richtsnoeren van de Europese Raad. De hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid zit de vergaderingen van de Raad Buitenlandse Zaken voor.
- De hoge vertegenwoordiger voert dan samen met de lidstaten het GBVB in de praktijk uit, en zorgt ervoor dat deze tenuitvoerlegging consistent en effectief is. Daartoe kan hij of zij een beroep doen op de middelen van de lidstaten en van de Unie.

© Matteis/ LookatSciences/Reporters

De politiediensten van de EU moeten samenwerken om de internationale georganiseerde misdaad te bestrijden.

De Europese Dienst voor extern optreden (EDEO) fungeert als ministerie van Buitenlandse Zaken en diplomatieke dienst voor de Unie. De hoge vertegenwoordiger is het hoofd van deze dienst, die bestaat uit deskundig personeel dat is overgeplaatst van de Raad, de lidstaten en de Europese Commissie. De EU heeft in de meeste landen van de wereld delegaties die deel uitmaken van de EDEO. Ten aanzien van GBVB-kwesties werken zij nauw samen met de nationale ambassades van EU-lidstaten.

Kwesties die voor het GBVB van belang zijn, kunnen door individuele lidstaten of door de hoge vertegenwoordiger, eventueel samen met de Commissie, aan de Raad worden voorgelegd. Vanwege de vaak urgente aard van dergelijke kwesties zijn er mechanismen die moeten waarborgen dat besluiten snel genomen kunnen worden. In het algemeen worden besluiten op dit terrein bij unanimiteit genomen.

De hoge vertegenwoordiger stuurt niet alleen het GBVB aan, maar vertegenwoordigt ook wereldwijd het buitenlands en veiligheidsbeleid, voert politieke dialogen met derde landen en partners, en brengt het standpunt van de EU naar voren in internationale organisaties en conferenties. Op het niveau van staatshoofden en regeringsleiders wordt de Unie vertegenwoordigd door de voorzitter van de Europese Raad.

Een aspect van het GBVB wordt gevormd door veiligheid en defensie; de EU ontwikkelt op dat terrein een gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (GVDB). Het doel van dit beleid is EU-landen in staat te stellen om crisisbeheersingsoperaties te ondernemen. Dit zijn humanitaire en vredestichtende of vredehandhavingsmissies, die van militaire of civiele aard kunnen zijn. Voor dergelijke operaties stellen de lidstaten op basis van vrijwilligheid onderdelen van hun strijdkrachten ter beschikking van de EU. Daarbij vindt altijd coördinatie met de NAVO plaats; soms wordt voor praktische taken in verband met EU-missies gebruikgemaakt van de bevelsstructuren van de NAVO. Een aantal permanente EU-organen coördineert deze werkzaamheden.

- Het **Politiek en Veiligheidscomité (PVC)** volgt de internationale situatie en bestudeert de opties van de EU inzake reacties op een crisissituatie elders op de wereld.

- Het **Militair Comité van de Europese Unie (EUMC)** bestaat uit de defensiestafchefs van alle EU-landen, geeft leiding aan militaire activiteiten van de EU en adviseert over militaire kwesties.

- De **Militaire Staf van de Europese Unie (EUMS)** bestaat uit militaire deskundigen die werken in een permanent militair hoofdkwartier in Brussel en het EUMC assisteren.

De Europese Commissie

Behartigt het gemeenschappelijk belang

Rol: uitvoerend orgaan van de EU, doet wetsvoorstellen, ziet toe op de naleving van de verdragen en de EU-wetgeving, en promoot de Unie

Leden: een college van commissarissen, één per lidstaat

Locatie: Brussel

▶ **ec.europa.eu**

De Commissie is de politiek onafhankelijke instelling die de belangen van de EU als geheel belichaamt en behartigt. Op veel terreinen is zij de drijvende kracht binnen het institutionele systeem van de EU: zij stelt wetgeving, beleidsmaatregelen en actieprogramma's voor, en is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de besluiten van het Europees Parlement en de Raad. Ook vertegenwoordigt zij de Unie naar de buitenwereld toe, met uitzondering van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid.

© EU

José Manuel Barroso staat als voorzitter van de Europese Commissie aan het hoofd van het uitvoerend orgaan van de EU.

Wat is de Commissie?

De term „Commissie" wordt in twee betekenissen gebruikt. Enerzijds verwijst hij naar de „leden van de Commissie", te weten het college van mannen en vrouwen die door de lidstaten en het Parlement zijn aangesteld om de instelling te leiden en om beslissingen te nemen. Anderzijds verwijst hij naar de instelling zelf en het personeel ervan.

Informeel staan de leden van de Commissie bekend als „commissarissen". Zij hebben allen politieke functies bekleed en velen van hen zijn minister geweest, maar als lid van de Commissie moeten zij in het belang van de Unie als geheel handelen en mogen zij geen instructies van de nationale regeringen aanvaarden.

De Commissie heeft meerdere vicevoorzitters; een daarvan is tevens de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, die dus met één voet in het kamp van de Raad staat en met de andere in dat van de Commissie.

De Commissie is politieke verantwoording verschuldigd aan het Europees Parlement, dat de Commissie van haar functies kan ontheffen via een motie van wantrouwen. De Commissie woont alle zittingen van het Parlement bij om haar beleid toe te lichten en te rechtvaardigen. De Commissie antwoordt ook regelmatig op mondelinge en schriftelijke vragen van Europarlementariërs.

Benoeming van de Commissie

Om de vijf jaar en uiterlijk zes maanden na de verkiezing van het Europees Parlement wordt een nieuwe Commissie benoemd. Dit gebeurt volgens de volgende procedure:

- *De regeringen van de lidstaten stellen een nieuwe voorzitter van de Commissie voor die goedgekeurd moet worden door het Europees Parlement.*
- *De beoogde voorzitter van de Commissie kiest in overleg met de regeringen van de lidstaten de overige leden van de Commissie.*

Het nieuwe Parlement hoort vervolgens alle voorgestelde leden en spreekt zich uit over het „College" als geheel. Indien de nieuwe Commissie het vertrouwen van het Parlement heeft gekregen, kan zij officieel haar functie op zich nemen vanaf de eerstvolgende maand januari.

Het dagelijkse werk van de Commissie wordt uitgevoerd door beleidsambtenaren, deskundigen, vertalers, tolken en administratief personeel. De ambtenaren van de Commissie worden — net als de personeelsleden van de andere EU-instellingen — aangeworven via het Bureau voor personeelsselectie van de Europese Gemeenschappen (EPSO): europa.eu/epso. Daaronder zijn onderdanen van alle EU-landen, die zijn geselecteerd door middel van open vergelijkende onderzoeken. Er werken ongeveer 33 000 mensen voor de Commissie. Dat lijkt op het eerste gezicht misschien veel, maar in feite zijn er veel stadsbesturen van middelgrote Europese steden die meer mensen in dienst hebben.

Wat doet de Commissie?

De Europese Commissie heeft vier hoofdtaken:

1. wetsvoorstellen indienen bij het Parlement en de Raad;
2. het Europees beleid en de EU-begroting ten uitvoer leggen;
3. het Europees recht handhaven (samen met het Hof van Justitie);
4. de Unie vertegenwoordigen in de rest van de wereld.

1. INDIENING VAN NIEUWE WETGEVINGSVOORSTELLEN

Krachtens het EU-Verdrag beschikt de Commissie over het „**recht van initiatief**". Dat betekent dat alleen de Commissie verantwoordelijk is voor het opstellen van nieuwe Europese wetsvoorstellen, die aan het Parlement en aan de Raad worden voorgelegd. Deze voorstellen moeten ten doel hebben de belangen van de EU en haar burgers te verdedigen, en niet die van bepaalde landen of bedrijfstakken.

Alvorens voorstellen te doen, moet de Commissie zich op de hoogte stellen van nieuwe situaties en problemen die zich voordoen binnen Europa, en moet zij nagaan of EU-wetgeving de beste manier is om die aan te pakken. Dat is de reden waarom de Commissie voortdurend in contact staat met een groot aantal belangengroepen en met twee adviesorganen, te weten het Economisch en Sociaal Comité (bestaande uit vertegenwoordigers van werkgevers en vakbonden) en het Comité van de Regio's (bestaande uit vertegenwoordigers van lokale en regionale overheden). Zij wint ook het advies in van de nationale parlementen en regeringen, en van het grote publiek.

De Commissie stelt alleen maatregelen op Europees niveau voor als een probleem niet doeltreffender op nationaal, regionaal of lokaal niveau kan worden opgelost. Dit beginsel, waarbij problemen op het laagst mogelijke niveau worden aangepakt, heet het „subsidiariteitsbeginsel".

Als de Commissie echter besluit dat EU-wetgeving noodzakelijk is, doet zij een voorstel waarvan zij denkt dat het de problemen doeltreffend aanpakt en aan zo veel mogelijk belangen tegemoetkomt. Voor de meer technische aspecten raadpleegt de Commissie deskundigen die deel uitmaken van de verschillende comités of werkgroepen die door de Commissie zijn opgericht.

2. UITVOERING VAN HET EU-BELEID EN DE BEGROTING

Als uitvoerend orgaan van de Europese Unie is de Commissie verantwoordelijk voor het beheer en de tenuitvoerlegging van de EU-begroting, en de uitvoering van de beleidsmaatregelen en programma's die door het Parlement en de Raad zijn goedgekeurd. Het grootste deel van het werk en van de uitgaven wordt gedaan door de nationale en lokale overheden, maar de Commissie is verantwoordelijk voor het toezicht hierop.

De Commissie voert de begroting uit onder het wakend oog van de Rekenkamer. Beide instellingen streven naar een goed financieel beheer. Het Europees Parlement verleent de Commissie alleen kwijting voor de uitvoering van de begroting als het met het jaarverslag van de Rekenkamer tevreden is.

© Langrock/Zenit/Laif/Reporters

Innovatie en onderzoek leveren een belangrijke bijdrage aan nieuwe werkgelegenheid en groei in Europa.

Totstandbrenging van de Europese Onderzoeksruimte

De Commissie, meer in het bijzonder het directoraat-generaal Onderzoek en Innovatie, ontwikkelt EU-beleid op het terrein van onderzoek en technologische ontwikkeling, en draagt bij tot het internationale concurrentievermogen van de Europese industrie. Het kaderprogramma

voor onderzoek en technologische ontwikkeling stelt miljarden euro's ter beschikking voor multidisciplinair coöperatief wetenschappelijk onderzoek in de gehele EU, en draagt in belangrijke mate bij tot de totstandbrenging van een Europese onderzoeksruimte zonder grenzen.

3. HANDHAVING VAN HET EU-RECHT

De Commissie is de „**hoedster van de Verdragen**". Dat betekent dat de Commissie er samen met het Hof van Justitie voor verantwoordelijk is dat de EU-wetgeving in alle lidstaten correct wordt toegepast. Als de Commissie constateert dat een EU-land bepaalde EU-wetgeving niet toepast, en aldus zijn wettelijke verplichtingen niet nakomt, dan onderneemt zij hiertegen stappen.

Om te beginnen start de Commissie een juridische procedure, de zogenaamde „inbreukprocedure". Dat houdt in dat er een officiële brief naar de regering gestuurd wordt waarin uiteengezet wordt waarom de Commissie vindt dat het land de EU-wetgeving schendt en waarin een termijn wordt aangegeven waarbinnen de Commissie een gedetailleerd antwoord wenst te ontvangen. Als het probleem via deze procedure niet kan worden opgelost, legt de Commissie de zaak voor aan het Hof van Justitie, dat sancties kan opleggen. De arresten van het Hof zijn bindend voor de lidstaten en voor de EU-instellingen.

4. VERTEGENWOORDIGING VAN DE EU OP INTERNATIONAAL VLAK

De hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid is een van de vicevoorzitters van de Commissie en verantwoordelijk voor externe aangelegenheden. In zaken met betrekking tot buitenlandse zaken en veiligheid werkt de hoge vertegenwoordiger samen met de Raad. Op andere terreinen van extern optreden speelt de Commissie echter de leidende rol, met name op de terreinen handelsbeleid en humanitaire hulp. Op deze terreinen treedt de Europese Commissie op als een belangrijke woordvoerder van de Europese Unie op internationaal vlak. Zij geeft de 27 lidstaten de mogelijkheid om met één stem te spreken op internationale fora zoals de Wereldhandelsorganisatie.

Humanitaire hulp

Het directoraat-generaal Humanitaire Hulp en Civiele Bescherming (ECHO) is opgericht in 1992. Humanitaire actie neemt een centrale plaats in in de externe activiteiten van de Europese Unie; de EU is zelfs wereldwijd de belangrijkste donor.

Ieder jaar ontvangen ongeveer 150 miljoen mensen hulp dankzij EU-financiering voor humanitaire hulp. Deze hulp wordt verstrekt via 200 partners zoals charitatieve organisaties en VN-agentschappen. De steun wordt verstrekt op basis van de beginselen van non-discriminatie en onpartijdigheid.

© EU

Catherine Ashton is verantwoordelijk voor het buitenlands beleid van de EU en coördineert het optreden van de EU ten aanzien van de rest van de wereld.

Hoe werkt de Commissie?

De voorzitter van de Commissie beslist welke commissaris voor welk beleidsgebied bevoegd is. Zo nodig kan hij de bevoegdheden tijdens de ambtsperiode van de Commissie herschikken. De voorzitter kan ook verlangen dat een commissaris aftreedt. Het team van 27 commissarissen (ook bekend als „het College") vergadert eenmaal per week, gewoonlijk op woensdag in Brussel. Elk agendapunt wordt toegelicht door het lid van de Commissie dat voor het betreffende terrein verantwoordelijk is en het College neemt een collectief besluit hieromtrent.

Het personeel van de Commissie is verdeeld in departementen, aangeduid als directoraten-generaal (DG's) en diensten (zoals de Juridische Dienst). Elk directoraat-generaal is verantwoordelijk voor een bepaald beleidsterrein — zo is er een DG voor handel en een voor mededinging — en staat onder leiding van een directeur-generaal, die aan een van de commissarissen verantwoording verschuldigd is.

Eurostat: verzamelt gegevens over Europa

Eurostat is het bureau voor de statistiek van de Europese Unie en maakt deel uit van de Commissie. De taak van Eurostat is de EU te voorzien van statistieken op Europees niveau die vergelijkingen tussen landen en regio's mogelijk maken. Dat is een belangrijke taak. Een democratische samenleving kan niet behoorlijk functioneren zonder een solide basis van betrouwbare en objectieve statistieken.

De statistieken van Eurostat kunnen antwoord geven op vele vragen: Stijgt of daalt de werkloosheid? Zijn de CO_2-emissies toegenomen vergeleken met tien jaar geleden? Hoeveel vrouwen hebben betaald werk? Hoe presteert de economie van uw land vergeleken met die van andere lidstaten van de EU?

▶ **epp.eurostat.ec.europa.eu**

Het zijn eigenlijk de DG's die belast zijn met de voorbereiding en opstelling van de wetgevingsvoorstellen van de Commissie, maar deze voorstellen zijn pas officieel wanneer ze door het College op de wekelijkse vergadering aangenomen worden. De procedure verloopt in grote lijnen als volgt:

De Commissie vindt bijvoorbeeld dat EU-wetgeving nodig is om de vervuiling van de Europese rivieren tegen te gaan. Het directoraat-generaal Milieu werkt dan een voorstel uit, dat gebaseerd is op uitvoerige raadplegingen van de Europese industrie en landbouwers, de ministers van Milieu in de lidstaten en de milieuorganisaties. Bij veel voorstellen wordt ook het grote publiek geraadpleegd, zodat ook individuele burgers, hetzij ten persoonlijken titel, hetzij namens een organisatie, hun mening kunnen geven.

Het wetsvoorstel wordt vervolgens besproken met alle bevoegde diensten van de Commissie en indien nodig aangepast. Daarna wordt het gecontroleerd door de Juridische Dienst.

Zodra het voorstel volledig uitgewerkt is, plaatst de secretaris-generaal het op de agenda van een volgende vergadering van de Commissie. Op deze vergadering legt het Commissielid voor Milieu zijn of haar collega's uit waarom deze wetgeving wordt voorgesteld en vervolgens bediscussiëren zij het. Als zij tot overeenstemming komen, keurt het College het voorstel goed en wordt het ter bespreking voorgelegd aan de Raad en het Europees Parlement.

Indien de leden van de Commissie onderling niet akkoord gaan, kan de voorzitter hen vragen te stemmen. Als de meerderheid vóór is, wordt het voorstel aangenomen. Vanaf dat moment krijgt het de volledige steun van alle leden van de Commissie.

De nationale parlementen

Zien toe op subsidiariteit

Rol: naast de Europese instellingen deelnemen aan de werkzaamheden van de Unie
Leden: leden van nationale parlementen
Locatie: alle lidstaten van de EU

De instellingen van de EU moedigen de nationale parlementen aan om een actievere rol te spelen in de activiteiten van de Europese Unie. Sinds 2006 geeft de Commissie alle nieuwe voorstellen voor wetgeving door aan de nationale parlementen en reageert zij op hun commentaren. In het Verdrag van Lissabon van 2009 zijn de rechten en plichten van de nationale parlementen in de EU duidelijk vastgelegd. Nationale parlementen zijn nu beter in staat hun mening uit te dragen over ontwerpwetsbesluiten en andere zaken die voor hen van bijzonder belang zijn.

De belangrijkste innovatie is de nieuwe bevoegdheid om **subsidiariteit af te dwingen**. Alle handelingen van de EU moeten voldoen aan het subsidiariteitsbeginsel. Dat betekent dat de Unie alleen optreedt wanneer actie op EU-niveau effectiever zal zijn dan actie op nationaal niveau. Voor zover de Verdragen de EU exclusieve bevoegdheden hebben verleend, wordt aangenomen dat dit altijd het geval is, maar voor het overige moet dit voor ieder nieuw wetsvoorstel apart beoordeeld worden. De nationale parlementen zien toe op de correcte toepassing van dit beginsel in de EU-besluitvorming.

Om de parlementen in staat te stellen deze subsidiariteitstoetsing uit te voeren, zendt de Commissie ontwerpwetgeving gelijktijdig aan de nationale parlementen en aan de wetgevers van de Unie (d.w.z. het Europees Parlement en de Raad).

Een nationaal parlement kan dan een **met redenen omkleed advies** uitbrengen als het meent dat het voorstel in kwestie niet voldoet aan het subsidiariteitsbeginsel. Afhankelijk van het aantal adviezen van nationale parlementen kan de Commissie zich dan genoodzaakt zien het voorstel opnieuw te overwegen, en te besluiten of het gehandhaafd dan wel aangepast of ingetrokken moet worden. Dat is de zogenaamde „gele- en oranjekaartprocedure”. Bij de gewone wetgevende procedure geldt dat als een meerderheid van de nationale parlementen een met redenen omkleed advies uitbrengt, en de Commissie desalniettemin besluit haar voorstel te handhaven, zij die beslissing moet motiveren, en het Europees Parlement en de Raad moeten beslissen of de wetgevingsprocedure wordt voortgezet of niet.

Nationale parlementen zijn ook rechtstreeks betrokken bij de tenuitvoerlegging van EU-wetgeving. EU-richtlijnen zijn gericht tot de nationale autoriteiten, die actie moeten ondernemen om ze in nationaal recht te verwerken. De richtlijnen geven bepaalde resultaten aan die in alle lidstaten vóór een bepaalde termijn bereikt moeten zijn. De nationale autoriteiten moeten hun wetgeving aanpassen om die doelstellingen te verwezenlijken, maar kunnen zelf beslissen hoe zij dat willen doen. Richtlijnen dienen om uiteenlopende nationale wetten met elkaar in overeenstemming te brengen, en worden met name veel gebruikt voor het regelen van kwesties in verband met de werking van de eengemaakte markt (bijvoorbeeld productveiligheidsnormen).

Het Hof van Justitie

Handhaaft het EU-recht

Rol:	uitspraak doen in zaken die bij het Hof aanhangig zijn gemaakt
Hof van Justitie:	één rechter per lidstaat; 8 advocaten-generaal
Gerecht:	één rechter per lidstaat
Gerecht voor ambtenarenzaken:	zeven rechters
Locatie:	Luxemburg

▶ **curia.europa.eu**

Het Hof van Justitie van de Europese Unie (het Hof) zorgt ervoor dat de EU-wetgeving in alle lidstaten op dezelfde manier geïnterpreteerd en toegepast wordt. Met andere woorden, dat het recht voor iedereen onder alle omstandigheden gelijk is. Het Hof controleert daartoe de legaliteit van de acties van de EU-instellingen, ziet erop toe dat de lidstaten aan hun verplichtingen voldoen, en interpreteert, op verzoek van nationale gerechten, het EU-recht.

Het Hof is bevoegd om uitspraak te doen in juridische geschillen tussen lidstaten, EU-instellingen, bedrijven en individuen. Om de duizenden zaken die aan het Hof worden voorgelegd, te kunnen behandelen, is het Hof in twee grote organen verdeeld: het Hof, dat verzoeken om prejudiciële beslissingen van nationale rechtbanken, bepaalde beroepen tot nietigverklaring en rechtstreekse beroepen behandelt; en het Gerecht, dat alle beroepen tot nietigverklaring van particulieren en bedrijven, en bepaalde dergelijke beroepen van lidstaten behandelt.

Een gespecialiseerd tribunaal, het Gerecht voor ambtenarenzaken, beslecht geschillen tussen de EU en haar ambtenaren.

Wat doet het Hof?

Het Hof doet uitspraak in zaken die bij het Hof aanhangig zijn gemaakt. De vier meest voorkomende typen zaken zijn:

1. PREJUDICIËLE BESLISSING

De nationale rechtbanken in elke lidstaat moeten ervoor zorgen dat de EU-wetgeving in hun land juist wordt toegepast. Als een nationale rechter twijfelt over de interpretatie of de geldigheid van een EU-wetsbesluit, kan hij — of, in sommige gevallen, moet hij — het Hof om advies vragen. Het advies wordt gegeven in de vorm van een bindende „prejudiciële beslissing". Dergelijke uitspraken zijn een belangrijk middel voor burgers om, via de nationale rechtbanken, vast te stellen wat de EU-wetgeving voor hen persoonlijk precies betekent.

© ImageGlobe

Stewardessen hebben herhaaldelijk geprofiteerd van arresten van het Hof van Justitie van de EU betreffende gelijke beloning en gelijke rechten.

2. BEROEP WEGENS NIET-NAKOMING

De Commissie (of in zeldzame gevallen een lidstaat) kan een dergelijke procedure inleiden wanneer zij reden heeft om aan te nemen dat een bepaalde lidstaat zijn verplichtingen krachtens de EU-wetgeving niet nakomt. Het Hof onderzoekt de aantijgingen en doet een uitspraak. Indien blijkt dat de beschuldigde lidstaat inderdaad in overtreding is, moet hij dat onmiddellijk corrigeren, zo niet kan het Hof boeten opleggen.

3. BEROEP TOT NIETIGVERKLARING

Als een van de lidstaten, de Raad, de Commissie of (onder bepaalde voorwaarden) het Parlement vindt dat bepaalde EU-wetgeving onrechtmatig is, kunnen zij het Hof verzoeken deze nietig te verklaren. Dit „beroep tot nietigverklaring" kan ook worden ingesteld door particulieren die willen dat het Hof bepaalde wetgeving die hen rechtstreeks, nadelig en individueel raakt, nietig verklaart.

4. BEROEP WEGENS NALATIGHEID

Het Verdrag eist dat het Europees Parlement, de Raad en de Commissie in bepaalde omstandigheden bepaalde beslissingen nemen. Als zij dat niet doen, kunnen de lidstaten, de overige EU-instellingen en (onder bepaalde voorwaarden) particulieren of ondernemingen zich tot het Hof wenden om deze nalatigheid formeel te laten vaststellen.

Hoe werkt het Hof?

Het **Hof van Justitie** bestaat uit 27 rechters, één per lidstaat, zodat alle nationale rechtsstelsels in de EU vertegenwoordigd zijn. Het Hof wordt bijgestaan door acht „advocaten-generaal", die met redenen omklede conclusies presenteren met betrekking tot zaken die aan het Hof zijn voorgelegd. Zij doen dat in het openbaar en in volkomen onpartijdigheid. De rechters en advocaten-generaal zijn, hetzij voormalige rechters van de hoogste nationale rechtbanken, hetzij kundige rechtsgeleerden die alle waarborgen voor onpartijdigheid bieden. Zij worden door de regeringen van de lidstaten in onderlinge overeenstemming benoemd. Zij worden benoemd voor zes jaar. De rechters van het Hof kiezen uit hun midden een president voor een termijn van drie jaar. Het Hof van Justitie kan in voltallige zitting, in grote kamer (13 rechters), of in kamers van vijf of drie rechters bijeenkomen, afhankelijk van de complexiteit en het belang van de zaak. Bijna 60 % van de zaken wordt door kamers van vijf rechters behandeld en ongeveer 25 % door kamers van drie rechters.

Het **Gerecht** bestaat eveneens uit 27 rechters die door de lidstaten voor zes jaar benoemd worden. Ook de rechters van het Gerecht kiezen uit hun midden een president voor een termijn van drie jaar. Het Gerecht houdt zitting in kamers van drie of vijf rechters (soms in enkelvoudige kamer, dus maar één rechter). Ongeveer 80 % van de zaken wordt berecht door een kamer van drie rechters. In juridisch ingewikkelde of belangrijke zaken kan het Gerecht ook zitting houden in grote kamer (13 rechters) of in volle samenstelling.

Alle zaken worden bij de griffie van het Hof ingediend, en er worden een rechter-rapporteur en een advocaat-generaal aangewezen. Na instelling van het beroep zijn er twee fasen: eerst een schriftelijke en daarna een mondelinge fase. In de eerste fase dienen alle betrokken partijen schriftelijke memories in en stelt de aangewezen rechter een rapport op met een samenvatting van deze memories en de juridische achtergrond van de zaak. Dat rapport wordt besproken in de algemene vergadering van het Hof, die besluit welke rechtsprekende formatie de zaak zal behandelen en of mondelinge behandeling noodzakelijk is. De tweede fase begint met de openbare terechtzitting, waar de advocaten hun zaak bepleiten voor de rechters en de advocaat-generaal, die de partijen vragen kunnen stellen. Na de terechtzitting stelt de advocaat-generaal zijn of haar conclusie op. In het licht van deze conclusie formuleert de rechter-rapporteur een ontwerparrest dat ter beoordeling aan de overige leden van het Hof wordt voorgelegd. De rechters beraadslagen en doen uitspraak. De arresten van het Hof komen bij meerderheid van stemmen tot stand en worden tijdens een openbare zitting meegedeeld. In de meeste gevallen is de vertaling van de tekst in alle officiële talen van de EU diezelfde dag nog beschikbaar. Afwijkende meningen worden niet meegedeeld.

Niet alle zaken volgen deze standaardprocedure. Voor spoedeisende zaken zijn er vereenvoudigde en versnelde procedures waardoor het Hof binnen ongeveer drie maanden uitspraak kan doen.

De Europese Centrale Bank

Zorgt voor prijsstabiliteit

Rol: het beheer van de euro en het monetair beleid van de eurozone

Leden: nationale centrale banken van de eurozone

Locatie: Frankfurt am Main, Duitsland

▶ **www.ecb.europa.eu**

Mario Draghi is sinds 2011 president van de Europese Centrale Bank.

© ImageGlobe

De Europese Centrale Bank (ECB) heeft tot taak de monetaire stabiliteit in de eurozone te handhaven door te zorgen voor lage en stabiele consumentenprijsinflatie. Stabiele prijzen en lage prijsinflatie worden als essentieel voor duurzame economisch groei beschouwd, aangezien dat ondernemingen aanmoedigt om te investeren en nieuwe banen te creëren, waardoor de levensstandaard van de Europeanen verhoogd wordt. De ECB is een onafhankelijke instelling en neemt besluiten zonder instructies van regeringen of van andere EU-instellingen te vragen of te aanvaarden.

Wat doet de ECB?

De ECB is opgericht in 1998, bij de invoering van de euro, om het monetair beleid van de eurozone te ontwikkelen en uit te voeren. Het hoofddoel van het ECB is het handhaven van prijsstabiliteit. Dit wordt gedefinieerd als een consumentenprijsinflatie van minder dan (maar niet veel minder dan) 2 % per jaar. De ECB neemt ook maatregelen om werkgelegenheid en duurzame economische groei in de Unie te ondersteunen.

Hoe zorgt de ECB voor prijsstabiliteit?

De ECB stelt de rente vast waartegen commerciële banken geld kunnen lenen van de ECB, wat van invloed is op de prijzen en de geldhoeveelheid die in de economie in omloop is, en daarmee op de inflatie. Als bijvoorbeeld het geldaanbod ruim is, kan de consumentenprijsinflatie toenemen, wat betekent dat goederen en diensten duurder worden. De ECB kan in dat geval de kosten voor het lenen van geld verhogen door een hogere rente vast te stellen voor zijn leningen aan commerciële banken; dat heeft tot gevolg dat het geldaanbod slinkt en er een neerwaartse druk op de prijzen wordt uitgeoefend. Als het daarentegen nodig blijkt de economische activiteit te stimuleren, kan de ECB de rente verlagen om leningen en investeringen aan te moedigen.

Om deze leningen te kunnen verstrekken, beheert de ECB de valutareserves van de leden van de eurozone. Andere taken omvatten operaties om de wisselkoers van de euro stabiel te houden, het bevorderen van efficiënte betalingssystemen ter ondersteuning van de eengemaakte markt, toestemming verlenen aan de leden van de eurozone om euromunten en -biljetten uit te geven, en het verzamelen en combineren van statistische gegevens van de nationale centrale banken. De president van de ECB vertegenwoordigt de bank op het hoogste EU- en internationale niveau.

Hoe werkt de ECB?

De Europese Centrale Bank is een instelling van de Economische en Monetaire Unie (EMU), waarbij alle EU-lidstaten zijn aangesloten. Toetreding tot de eurozone en invoering van de eenheidsmunt — de euro — is de laatste fase van de EMU. Niet alle EU-lidstaten maken deel uit van de eurozone: sommige werken nog aan de voorbereiding van hun economieën op toetreding, andere zijn dat niet van plan en hebben „opt-outs". De ECB vormt de spil van het Europese Stelsel van Centrale Banken (ESCB) waarin de ECB en de nationale centrale banken van alle EU-lidstaten samenwerken. De organisatie van de ECB weerspiegelt deze constellatie in de drie voornaamste organen:

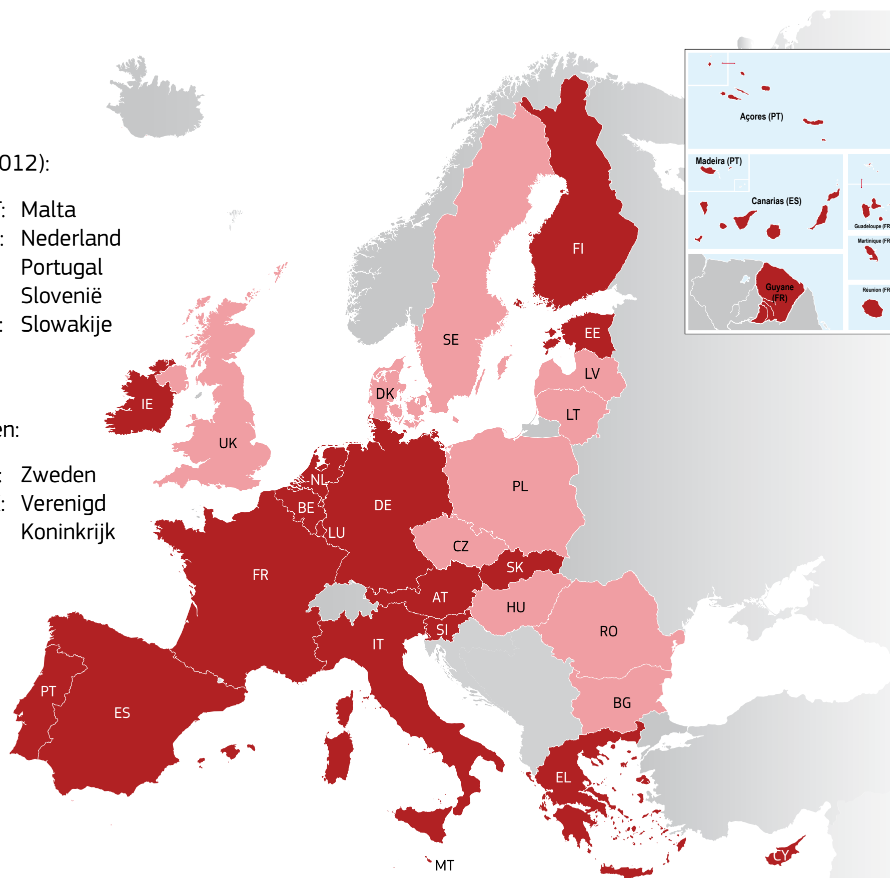
- De Algemene Raad van het Europese Stelsel van Centrale Banken bestaat uit de presidenten/gouverneurs van de 27 nationale centrale banken, de president en de vicepresident van de ECB.
- De directie van de ECB bestaat uit een voorzitter, een vicevoorzitter en vier andere leden, die allen door de Europese Raad met gekwalificeerde meerderheid worden benoemd voor een periode van acht jaar. De directie is verantwoordelijk voor het monetaire beleid, de dagelijkse werkzaamheden van de bank, de voorbereiding van vergaderingen van de raad van bestuur, en voor de uitoefening van bepaalde bevoegdheden die door de raad van bestuur aan de directie zijn gedelegeerd.
- De raad van bestuur van de ECB bestaat uit de zes leden van de ECB-directie en de presidenten van de nationale centrale banken van de 17 eurozoneleden: samen vormen zij het eurostelsel. De raad van bestuur is het voornaamste besluitvormende orgaan van de ECB en vergadert tweemaal per maand. Op de eerste vergadering van iedere maand bespreekt de raad van bestuur gewoonlijk de economische en monetaire ontwikkelingen en neemt hij beslissingen over het monetaire beleid voor die maand. Op de tweede vergadering gaat het dan hoofdzakelijk over de andere taken en verantwoordelijkheden van de ECB.

AT: Oostenrijk
BE: België
CY: Cyprus
DE: Duitsland
EE: Estland
EL: Griekenland
ES: Spanje
FI: Finland
FR: Frankrijk
IE: Ierland
IT: Italië
LU: Luxemburg
MT: Malta
NL: Nederland
PT: Portugal
SI: Slovenië
SK: Slowakije

EU-lidstaten die de euro niet gebruiken:

BG: Bulgarije
CZ: Tsjechië
DK: Denemarken
HU: Hongarije
LT: Litouwen
LV: Letland
PL: Polen
RO: Roemenië
SE: Zweden
UK: Verenigd Koninkrijk

Economische governance: Wie doet wat?

De Economische en Monetaire Unie (EMU) is een belangrijk element van de Europese integratie, en alle EU-lidstaten zijn er lid van. Het fiscale beleid (belastingen en uitgaven) blijft in handen van de afzonderlijke nationale regeringen, evenals het arbeidsmarkt- en het sociale beleid. Voor het effectief functioneren van de EMU is echter coördinatie van de overheidsfinanciën en het structuurbeleid noodzakelijk. De verantwoordelijkheden zijn als volgt verdeeld tussen de lidstaten en de EU-instellingen:

- *De **Europese Raad** geeft de hoofdlijnen van het beleid aan.*
- *De **Raad** coördineert het economische beleid en neemt besluiten die bindend (kunnen) zijn voor individuele EU-landen.*
- *De **EU-landen** stellen hun nationale begrotingen vast binnen de overeengekomen maxima voor begrotingstekort en staatsschuld, en bepalen hun eigen structuurbeleid ten aanzien van werkgelegenheid, pensioenen, sociale bescherming en markten.*
- *De **eurozonelanden** coördineren beleidsmaatregelen die van gemeenschappelijk belang zijn voor de eurozone, op het niveau van staatshoofden en regeringsleiders op de zogenaamde „Eurotop” en op het niveau van de ministers van Financiën in de „Eurogroep”.*
- *De **Europese Centrale Bank** bepaalt het monetaire beleid voor de eurozone, met prijsstabiliteit als voornaamste doelstelling.*
- *De **Europese Commissie** houdt toezicht op wat de lidstaten van de EU doen en formuleert beleidsaanbevelingen.*
- *Het **Europees Parlement** deelt met de Raad de wetgevende taak en oefent democratisch toezicht uit op het proces van economische governance.*

De Europese Rekenkamer

Helpt het financieel beheer van de EU te verbeteren

Rol: controleert dat de middelen van de EU correct worden geïnd en besteed, en helpt het financiële beheer van de EU te verbeteren

Leden: één uit iedere EU-lidstaat

Locatie: Luxemburg

▶ **eca.europa.eu**

De Europese Rekenkamer (European Court of Auditors, ECA) is de onafhankelijke externe auditinstelling van de Europese Unie. De Rekenkamer controleert of de inkomsten van de Unie correct zijn geïnd, of de uitgaven wettig en regelmatig zijn geweest, en of het financiële beheer gezond is. Zij verricht haar taken in onafhankelijkheid van de andere EU-instellingen en regeringen. Aldus draagt zij bij tot de verbetering van het beheer van de financiële middelen van de Europese Unie in het belang van de burgers.

Wat doet de Europese Rekenkamer?

De Europese Rekenkamer heeft als belangrijkste taak te controleren of de EU-begroting correct is uitgevoerd, met andere woorden of de inkomsten en uitgaven van de Unie wettig en regelmatig zijn, en financieel goed worden beheerd. Daardoor wordt mede gewaarborgd dat de EU efficiënt en doelmatig beheerd wordt. In het kader van haar taken verricht de Rekenkamer gedetailleerde audits van de inkomsten en uitgaven op alle niveaus van de administratie van EU-middelen. Zij voert controles ter plaatse uit bij de organisaties die de fondsen beheren, en ook bij de begunstigden, zowel in de EU-lidstaten als in andere landen. De bevindingen van de Rekenkamer worden gepubliceerd in jaarlijkse en specifieke verslagen, die de aandacht van de Commissie en de lidstaten vestigen op fouten en tekortkomingen, en ook aanbevelingen voor verbetering bevatten.

Een andere belangrijke taak van de Europese Rekenkamer is de begrotingsautoriteit (het Europees Parlement en de Raad) te ondersteunen door een jaarverslag in te dienen over de uitvoering van de EU-begroting in het voorafgaande begrotingsjaar. De bevindingen en conclusies in dat verslag spelen een belangrijke rol bij de verlening van kwijting door het Parlement voor het beheer van de begroting door de Commissie.

De Europese Rekenkamer brengt ook advies uit, op verzoek van de andere EU instellingen, over nieuwe of herziene EU-wetgeving met financiële gevolgen. Zij kan ook op eigen initiatief standpunten publiceren over andere kwesties.

© ImageGlobe

Oormerken van koeien helpen de controleurs van de EU na te gaan waar de EU-subsidies gebleven zijn.

Hoe werkt de Europese Rekenkamer?

De Europese Rekenkamer functioneert als een college van 27 leden, één per EU-land. De leden worden door de Raad benoemd, na raadpleging van het Europees Parlement, voor een termijn van zes jaar met de mogelijkheid van herbenoeming. Zij worden benoemd op grond van hun deskundigheid en onafhankelijkheid, en zij vervullen de functie voltijds. Zij kiezen uit hun midden een president voor een termijn van drie jaar.

Om goed te kunnen functioneren, moet de Rekenkamer — net als andere hoge controle-instanties (HCI's) — volledig onafhankelijk blijven van de instellingen en organen die zij controleert. De Rekenkamer beslist zelf welke aspecten zij wil controleren, de reikwijdte van het onderzoek en de te volgen aanpak; hoe en wanneer zij de resultaten van haar audits wil presenteren; en hoe zij bekendheid wil geven aan haar verslagen en adviezen. Dat zijn belangrijke elementen van haar onafhankelijkheid.

De Europese Rekenkamer is ingedeeld in kamers, die de verslagen en adviezen voorbereiden voor goedkeuring door de Rekenkamer. Deze kamers worden ondersteund door hooggekwalificeerd personeel dat afkomstig is uit alle lidstaten. De auditeurs verrichten regelmatig controles bij de andere EU-instellingen, in de lidstaten en in andere landen die fondsen van de EU ontvangen. Zij werkt ook nauw samen met andere hoge controle-instanties in de lidstaten. Het werk van de Rekenkamer betreft in hoofdzaak de uitvoering van de begroting van de EU, waarvoor de Commissie de algemene verantwoordelijkheid draagt, maar in de praktijk wordt het beheer van meer dan 80 % van de uitgaven gedeeld met de nationale autoriteiten.

De Europese Rekenkamer heeft zelf geen juridische bevoegdheden, maar brengt onregelmatigheden, tekortkomingen en mogelijke fraude onder de aandacht van de verantwoordelijke EU-organen, waaronder het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF). De Rekenkamer heeft sinds haar oprichting in 1977 een aanzienlijke positieve invloed gehad op het financiële beheer van de EU-begroting door haar objectieve verslagen en adviezen. Aldus heeft zij haar taak als onafhankelijke hoedster van de financiële belangen van de burgers van de Unie vervuld.

Het Europees Economisch en Sociaal Comité

De stem van het maatschappelijk middenveld

Rol: vertegenwoordigt maatschappelijke organisaties

Leden: 344 uit alle EU-lidstaten

Locatie: Brussel

▶ **eesc.europa.eu**

Het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC) is een raadgevend lichaam van de Europese Unie. Het bestaat uit vertegenwoordigers van organisaties van werkgevers en van werknemers, en andere vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld en belangengroepen, vooral op sociaaleconomisch, professioneel en cultureel terrein. Het Comité vertegenwoordigt het algemeen belang en brengt advies uit aan de Commissie, de Raad en het Europees Parlement. De leden van het EESC zijn niet gebonden aan enige instructie en werken in het algemeen belang van de Unie. Het EESC vormt dus een brug tussen de bovengenoemde instellingen van de EU en de burgers, en bevordert een meer participerende, meer geïntegreerde en dus meer democratische samenleving in de Europese Unie.

Wat doet het EESC?

Dit comité heeft drie hoofdtaken:

- er mede voor zorgen dat Europees beleid en Europese wetgeving beter aansluiten bij de economische, sociale en politieke omstandigheden in het veld, door het Europees Parlement, de Raad en de Europese Commissie bij te staan in het wetgevingsproces, met gebruikmaking van de ervaring en representativiteit van de leden van het EESC, om via een dialoog te komen tot een consensus die in het algemeen belang is;
- het bevorderen van de ontwikkeling van een meer participatieve Europese Unie die meer in harmonie is met de publieke opinie, door op te treden als een institutioneel forum dat de maatschappelijke organisaties vertegenwoordigt, hen informeert, hun standpunten verwoordt en de dialoog gaande houdt;
- het bevorderen van de waarden waarop de Europese integratie gebaseerd is, en het stimuleren, in Europa en wereldwijd, van participatieve democratie en de rol van maatschappelijke organisaties.

Het Comité wordt door het Europees Parlement, de Raad of door de Commissie geraadpleegd in de gevallen voorzien in de Verdragen. Deze terreinen zijn in de loop van de tijd geleidelijk uitgebreid, zodat de actie van het EESC een grotere reikwijdte heeft gekregen. Afgezien van de thema's waarbij raadpleging van het Comité verplicht is, kan het ook op eigen initiatief advies uitbrengen in gevallen waar het meent dat dat belangrijk is om de belangen van het maatschappelijk middenveld te verdedigen. Het EESC brengt gemiddeld 170 adviezen per jaar uit, waarvan ongeveer 15 % op eigen initiatief.

Een belangrijk aspect van het werk van het EESC is het streven een consensus te bereiken tussen de leden, die een grote verscheidenheid van belangengroepen vertegenwoordigen — bijvoorbeeld tussen leden van werkgeversgroepen en leden die organisaties van werknemers vertegenwoordigen. Het Comité is in een goede positie om advies te kunnen geven over het effect van voorgestelde nieuwe wetten in de praktijk — op de levens van mensen — en over hoe wetgeving aangepast kan worden om brede publieke steun te verwerven. Het bevorderen van de transparantie van de EU-besluitvorming en het leggen van nauwe contacten met nationale maatschappelijke organisaties zijn eveneens belangrijke elementen van het werk van het Comité.

Hoe werkt het EESC?

De 344 leden van het EESC worden door hun regeringen voorgedragen voor een hernieuwbare termijn van vijf jaar en benoemd door de Raad van de Europese Unie. De leden zijn afkomstig van uiteenlopende economische en maatschappelijke belangengroepen in heel Europa en werken na hun benoeming onafhankelijk van hun regeringen. De leden van het Comité zijn intern in drie groepen ingedeeld: werkgevers, werknemers en andere belangengroepen. Het EESC kiest zijn voorzitter en twee vicevoorzitters voor een termijn van twee en een half jaar. De leden komen negenmaal per jaar bijeen in plenaire vergaderingen in Brussel; adviezen worden bij stemming met eenvoudige meerderheid goedgekeurd.

© Associated Press / Reporters

Het plannen van de energievoorziening is een thema dat alle Europeanen aangaat. De maatschappelijke organisaties in het Europees Economisch en Sociaal Comité denken mee.

De voorbereiding van deze plenaire vergaderingen vindt plaats in zes secties/afdelingen/commissies, die worden voorgezeten door leden van het Comité en ondersteund worden door het algemeen secretariaat van het Comité in Brussel. De thematische secties en commissies zijn:

- de sectie voor Economische en Monetaire Unie en economische en sociale cohesie (ECO);
- de sectie voor de eengemaakte markt, productie en consumptie (INT);
- de sectie voor vervoer, energie, infrastructuur en de informatiemaatschappij (TEN);
- de sectie voor werkgelegenheid, sociale zaken en burgerschap (SOC);
- de sectie voor landbouw, plattelandsontwikkeling en milieu (NAT);
- de sectie voor externe betrekkingen (REX);
- de Adviescommissie industriële reconversie (CCMI).

Het EESC volgt de vorderingen van de EU-strategieën voor de lange termijn door middel van de zogenaamde waarnemingsposten en een stuurgroep die de uitvoering en de effecten in het veld volgt. Deze diensten zijn:

- de Waarnemingspost duurzame ontwikkeling;
- de Waarnemingspost voor de arbeidsmarkt;
- de Waarnemingspost voor de interne markt;
- de Stuurgroep „Europa 2020”.

Betrekkingen met economische en sociale raden

Het EESC onderhoudt regelmatige contacten met regionale en nationale economische en sociale raden in de hele Europese Unie. Daarbij gaat het hoofdzakelijk om de uitwisseling van informatie en jaarlijkse gezamenlijke besprekingen over specifieke kwesties.

Het Comité van de Regio's

De stem van de lokale en regionale overheden

Rol: het vertegenwoordigen van de steden en regio's van Europa
Leden: 344 uit alle EU-lidstaten
Locatie: Brussel
▶ **cor.europa.eu**

Het Comité van de Regio's (CvdR) is een raadgevend orgaan dat bestaat uit vertegenwoordigers van Europese regionale en lokale overheden. Het geeft de regio's van Europa een stem in de besluitvorming van de EU en let erop dat regionale en lokale identiteiten, bevoegdheden en behoeften gerespecteerd worden. De Raad en de Commissie zijn verplicht het Comité te raadplegen over zaken die de lokale en regionale overheden aangaan, zoals regionaal beleid, milieu, onderwijs en vervoer.

Wat doet het Comité van de Regio's?

Aangezien ongeveer drie kwart van de EU-wetgeving op lokaal of regionaal niveau ten uitvoer wordt gelegd, heeft het zin dat vertegenwoordigers van de lokale en regionale niveaus inspraak hebben bij de ontwikkeling van nieuwe EU-wetgeving. Door deze betrokkenheid van de gekozen lokale vertegenwoordigers, die misschien nog het dichtst bij de burgers van hun Europa en hun zorgen staan, is het Comité een kracht die een meer democratische en aansprakelijke EU bevordert.

De Commissie en het Europees Parlement zijn verplicht het Comité te raadplegen over wetgevingsvoorstellen op beleidsterreinen die lokale en regionale overheden rechtstreeks aangaan — bijvoorbeeld civiele bescherming, klimaatverandering en energie. Wanneer het Comité een wetgevingsvoorstel ontvangt, bespreken de leden het in een plenaire vergadering, en keuren bij meerderheid een advies goed. De Commissie en het Parlement zijn weliswaar niet verplicht om het advies van het Comité op te volgen, maar wel om het te raadplegen. Als deze verplichte raadpleging in het kader van het wetgevingsproces niet heeft plaatsgevonden, heeft het Comité het recht beroep in te stellen bij het Hof van Justitie. Het Comité kan ook op eigen initiatief adviezen uitbrengen over actuele onderwerpen.

Hoe werkt het CvdR?

De leden van het Comité zijn gekozen gemeentelijke of regionale politici die het complete scala aan activiteiten op het gebied van lokaal en regionaal bestuur binnen de EU vertegenwoordigen. Het zijn bijvoorbeeld presidenten van regio's, leden van regionale parlementen, gemeenteraadsleden of burgemeesters van grote steden. Zij moeten allen een politieke functie in hun eigen land vervullen. Zij worden benoemd door de regeringen van de EU, maar zij zijn bij hun werk politiek volledig onafhankelijk. De Raad benoemt de leden voor een (hernieuwbare) termijn van vijf jaar. Het Comité kiest uit zijn midden een voorzitter, voor een termijn van twee en een half jaar.

De leden wonen en werken in hun eigen regio's. Zij komen vijfmaal per jaar in Brussel bijeen in plenaire vergaderingen, waar het beleid wordt vastgesteld en adviezen worden goedgekeurd. Zes gespecialiseerde commissies, bestaande uit leden van het Comité en die verschillende beleidsterreinen bestrijken, bereiden de plenaire vergaderingen voor:

- Commissie Beleid inzake territoriale cohesie (COTER);
- Commissie Economisch en Sociaal Beleid (ECOS);
- Commissie Onderwijs, Jeugdzaken en Onderzoek (EDUC);
- Commissie Milieu, Klimaatverandering en Energie (ENVE);
- Commissie Burgerschap, Governance, Institutionele en Externe Aangelegenheden (CIVEX);
- Commissie Natuurlijke Hulpbronnen (NAT).

De leden zijn ook gegroepeerd in nationale delegaties, één per lidstaat. Daarnaast zijn er interregionale groepen die grensoverschrijdende samenwerking bevorderen. Ten slotte zijn er vier politieke groeperingen.

De Europese Ombudsman

Behandelt uw klachten

Rol: het onderzoeken van klachten over wanbeheer

Locatie: Straatsburg

▶ **ombudsman.europa.eu**

De Europese Ombudsman onderzoekt klachten over gevallen van slecht beheer (wanbeheer) bij de instellingen van de EU. De Ombudsman ontvangt en onderzoekt klachten van burgers en inwoners van de EU, bedrijven en instellingen.

Wat doet de Ombudsman?

De Ombudsman wordt benoemd door het Europees Parlement voor een hernieuwbare termijn van vijf jaar. Door klachten in ontvangst te nemen en te behandelen, helpt de Ombudsman wanbeheer bij de instellingen en andere organen van de EU aan het licht te brengen — met andere woorden, gevallen waar een EU-instelling nalaat te doen wat zij had moeten doen, of het verkeerd doet, of iets doet dat zij niet had moeten doen. Voorbeelden van wanbeheer zijn:

- oneerlijkheid;
- discriminatie;
- machtsmisbruik;
- gebrek aan informatie of weigering om informatie te verstrekken;
- onnodige vertragingen;
- onjuiste procedures.

Iedere burger of inwoner van een EU-lidstaat kan een klacht indienen bij de Ombudsman, evenals verenigingen en bedrijven. De Ombudsman gaat alleen over de instellingen en organen van de EU, en behandelt geen klachten over nationale, regionale of lokale overheden of instellingen. Hij oefent zijn ambt volledig onafhankelijk en onpartijdig uit, en vraagt of aanvaardt geen instructies van regeringen of organisaties.

Vaak is het al voldoende dat de Ombudsman de betreffende instelling meedeelt dat er een klacht is om die instelling ertoe te bewegen een oplossing te vinden. Als het probleem niet al in de loop van zijn onderzoek bevredigend wordt opgelost, zal de Ombudsman indien mogelijk proberen een minnelijke schikking te vinden waardoor het wanbeheer wordt gecorrigeerd en de klager tevreden wordt gesteld. Als dat niet lukt, kan hij aanbevelingen doen om tot een oplossing te komen. Als de instelling in kwestie deze aanbeveling niet accepteert, kan hij een speciaal verslag indienen bij het Europees Parlement.

Op de website van de Ombudsman vindt u een praktische gids voor het indienen van een klacht.

© ImageGlobe

In zijn rol als ombudsman onderzoekt Nikiforos Diamandouros klachten over wanbeheer door de instellingen van de EU.

De Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming

Beschermt uw privacy

Rol: bescherming van door de instellingen en organen van de EU verwerkte persoonsgegevens

Locatie: Brussel

▶ **edps.europa.eu**

In de loop van hun werkzaamheden kunnen de Europese instellingen persoonlijke informatie over burgers en inwoners opslaan en verwerken in elektronische, schriftelijke of beeldvorm. De Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming (EDPS) is belast met de bescherming van deze persoonlijke gegevens en de privacy van personen, en met het bevorderen van goede praktijken op dit terrein bij de instellingen en organen van de EU.

Wat doet de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming?

Er bestaat strikte Europese regelgeving betreffende het gebruik van persoonlijke gegevens van burgers — zoals namen, adressen, medische dossiers en cv's — door de EU-instellingen, en de bescherming van deze informatie is een grondrecht. Iedere EU-instelling heeft een data protection officer (functionaris voor gegevensbescheming) die ervoor zorgt dat bepaalde voorschriften in acht worden genomen, bijvoorbeeld dat gegevens alleen voor specifieke en legitieme doeleinden verwerkt mogen worden. Bovendien hebben personen van wie de gegevens worden verwerkt, bepaalde afdwingbare rechten, zoals het recht de gegevens te corrigeren. Het is de taak van de EDPS toezicht te houden op de gegevensbeschermingsactiviteiten en -systemen van de EU-instellingen en te waarborgen dat die de beste praktijken volgen. De EDPS behandelt ook klachten en verricht onderzoeken. Andere taken omvatten onder andere:

- toezicht houden op de verwerking van persoonsgegevens door de EU-administratie;
- adviseren over beleidsmaatregelen en wetgeving die van invloed zijn op privacy;
- samenwerken met soortgelijke instanties in de lidstaten met het oog op consistente gegevensbescherming.

Hoe werkt de EDPS?

Wat de dagelijkse werkzaamheden betreft, wordt de EDPS ondersteund door twee diensten. „Supervision and Enforcement" evalueert de naleving van de voorschriften inzake gegevensbescherming door de instellingen en organen van de EU. „Policy and Consultation" adviseert de EU-wetgever over kwesties in verband met gegevensbescherming op verschillende beleidsterreinen en in voorstellen voor nieuwe wetgeving. De EDPS volgt ook nieuwe technologische ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op gegevensbescherming.

Wanneer iemand meent dat zijn of haar rechten zijn geschonden bij de verwerking van persoonsgegevens door een instelling of orgaan van de EU, kan hij of zij een klacht indienen bij de EDPS. Dat moet worden gedaan met behulp van het klachtenformulier op de website van de EDPS.

De Europese Investeringsbank

Investeert in de toekomst

Rol: langetermijnfinanciering beschikbaar stellen voor investeringen in EU-gerelateerde projecten

Aandeelhouders: de EU-lidstaten

Raad van bestuur: één lid per lidstaat plus één lid namens de Europese Commissie

Locatie: Luxemburg

▶ **www.eib.org**

De Europese Investeringsbank (EIB) is de bank van de Europese Unie. De lidstaten zijn de aandeelhouders, en de taak van de bank is leningen te verstrekken voor investeringen die de doelstellingen van de Unie ondersteunen, bijvoorbeeld voor energie- en vervoersnetwerken, een duurzaam milieu en innovatie. De EIB concentreert zich op het stimuleren van werkgelegenheid en groei in Europa, het ondersteunen van klimaatactie, en het ondersteunen van EU-beleid buiten de grenzen van de EU.

Wat doet de EIB?

De EIB is de grootste multilaterale kredietverstrekker en lener ter wereld, en biedt financiering en deskundigheid voor gezonde en duurzame investeringsprojecten, hoofdzakelijk in de EU. Het Viaduc de Millau en TGV-spoorwegen in Frankrijk, overstromingsbescherming in Venetië, windmolenfarms in het Verenigd Koninkrijk, de Oresund-brug in Scandinavië, de metro van Athene, en het schoonmaken van de Oostzee zijn maar enkele van de duizenden projecten die de EIB in de loop van de jaren gefinancierd heeft.

De EIB gebruikt geen geld uit het EU-budget. De bank financiert zichzelf door obligaties uit te geven op de internationale financiële markt. In 2011 heeft de EIB 61 miljard EUR uitgeleend voor 450 grote projecten in 78 landen — 54 miljard in de EU-lidstaten en 7 miljard buiten de EU, met speciale aandacht voor de pretoetredingslanden, de zuidelijke en oostelijke buurlanden van de EU, Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan, en ook Latijns-Amerika en Azië.

De EIB heeft een AAA-rating. De EIB leent gewoonlijk maximaal 50 % van de kosten van een project. De bank fungeert als katalysator en maakt het mogelijk ook financiering uit andere bronnen te verkrijgen. Bij leningen van meer dan 25 miljoen EUR leent de EIB rechtstreeks aan organen in de publieke en private sector, zoals regeringen en ondernemingen. Bij kleinere leningen stelt de EIB kredietlijnen ter beschikking van commerciële banken en andere financiële instellingen die het geld van de EIB weer uitlenen aan kleine en middelgrote ondernemingen of aan kleinere projecten van kredietnemers in de publieke sector.

Binnen de EU heeft de EIB zes prioriteiten bij zijn kredietverlening:

- het verbeteren van de cohesie en de convergentie tussen de landen en regio's van de EU;
- het ondersteunen van het mkb/kmo's;
- het beschermen en verbeteren van het milieu en duurzame gemeenschappen;
- het bevorderen van de kenniseconomie;
- het ondersteunen van de ontwikkeling van trans-Europese vervoers- en energienetwerken (TEN's);
- het opbouwen van duurzame, concurrerende en betrouwbare energievoorziening.

Hoe werkt de EIB?

De EIB is een autonome instelling die zelf beslist krediet op te nemen of leningen te verstrekken op basis van de kwaliteit van de projecten en de mogelijkheden op de financiële markten. De bank werkt samen met de andere EU-instellingen, met name met de Europese Commissie, het Europees Parlement en de Raad van ministers.

De beslissingen van de EIB worden door de volgende organen genomen:

© ImageGlobe

De aanleg van nieuwe spoorwegen is een voorbeeld van het type projecten waarvoor de Europese Investeringsbank leningen verstrekt.

- De raad van gouverneurs bestaat uit ministers (doorgaans de ministers van Financiën) uit alle lidstaten. Deze raad stelt het algemene krediet-beleid van de bank vast.
- De raad van bestuur staat onder leiding van de president van de bank en bestaat uit 28 leden, 27 die door de lidstaten zijn aangewezen en één lid dat door de Europese Commissie is benoemd. Deze raad keurt kredietoperaties en leningen goed.
- De directie is het voltijds uitvoerend orgaan van de bank. Zij is verantwoordelijk voor het dagelijks bestuur van de EIB.

Het Europees Investeringsfonds

Het EIB is de meerderheidsaandeelhouder in het Europees Investeringsfonds (EIF), dat investeringen in het mkb financiert; kleine en middelgrote ondernemingen vormen 99 % van het totale aantal ondernemingen in de EU en bieden werk aan meer dan 100 miljoen Europeanen. Kmo's hebben vaak moeite de financiering te verkrijgen die zij nodig hebben om te investeren en te groeien. Dat geldt met name voor start-ups en kleine ondernemingen met innovatieve producten of diensten, en dat is juist het type onderneming dat de EU wil aanmoedigen. Het EIF komt aan deze behoeften tegemoet door middel van durfkapitaal en risicofinancieringsinstrumenten — bij elkaar enkele miljarden euro's per jaar — die ten dele aangeboden worden in partnerschap met de Europese Commissie, commerciële banken en andere kredietverstrekkers.

▶ **www.eif.org**

De agentschappen van de EU

Er bestaan een aantal gespecialiseerde agentschappen van de Europese Unie die EU-instellingen, de lidstaten en de burgers informatie of advies verstrekken. Elk van deze agentschappen heeft een specifieke technische, wetenschappelijke of beheerstaak. De EU-agentschappen kunnen in de volgende categorieën worden verdeeld:

- Gedecentraliseerde agentschappen
  Agentschappen zijn organen naar Europees publiek recht, die losstaan van de instellingen (Raad, Parlement, Commissie enzovoort) en een eigen rechtspersoonlijkheid hebben. Ze zijn in steden overal in Europa gevestigd, en worden om die reden vaak „gedecentraliseerd" genoemd. Deze agentschappen hebben veelal taken van juridische of wetenschappelijke aard. Enkele voorbeelden zijn het Communautair Bureau voor plantenrassen in Angers (Frankrijk), dat kwekersrechten toekent voor nieuwe plantenrassen, of het Europees Waarnemingscentrum voor drugs en drugsverslaving in Lissabon (Portugal), dat informatie over drugs en drugsverslaving analyseert en verspreidt.

  Er zijn drie toezichthoudende organen die helpen de regels voor financiële instellingen te handhaven en daarmee bijdragen tot de stabiliteit van het financiële systeem in Europa. Dat zijn de Europese Bankautoriteit (EBA), de Europese Autoriteit voor verzekeringen en bedrijfspensioenen (EIOPA) en de Europese Autoriteit voor effecten en markten (ESMA).

  Andere agentschappen helpen de EU-lidstaten om samen te werken bij de bestrijding van georganiseerde internationale misdaad. Een daarvan is Europol, gevestigd in Den Haag, dat de politiediensten van de EU een platform voor samenwerking biedt. Deze diensten helpen elkaar via Europol om gevaarlijke criminele en terroristische netwerken in Europa te identificeren en te volgen.

  Drie agentschappen verrichten specifieke taken in het kader van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid van de Europese Unie. Een daarvan is het Satellietcentrum van de Europese Unie in Torrejón de Ardoz (Spanje): het gebruikt informatie van observatiesatellieten ter ondersteuning van de besluitvorming van de EU inzake buitenlandse en veiligheidskwesties.

- Agentschappen en organen van Euratom
  Deze organen coördineren in het kader van de uitvoering van het oprichtingsverdrag van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (Euratom) onderzoek in de EU-landen naar vreedzame toepassingen van kernenergie, en zien erop toe dat de kernenergievoorziening voldoende en gegarandeerd is.

- Uitvoerende agentschappen
  De uitvoerende agentschappen zijn belast met het beheer van EU-programma's, bijvoorbeeld het behandelen van subsidieaanvragen. Zij worden opgericht voor een welbepaalde periode en moeten gevestigd zijn op dezelfde plaats als de Europese Commissie (Brussel/Luxemburg). Een voorbeeld is de Europese Onderzoeksraad (ERCEA) die fundamenteel onderzoek door groepen van wetenschappers in de EU financiert.

© ImageGlobe

De veiligheid van ons voedsel moet overal in Europa gecontroleerd worden. Het coördineren van die controles is een typische taak voor een EU-agentschap.

Agentschap voor de samenwerking tussen energie-regulators (ACER)

Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (FRA)

Communautair Bureau voor plantenrassen (CPVO)

Eurojust, het EU-agentschap voor justitiële samenwerking (Eurojust)

Europees Agentschap voor chemische stoffen (ECHA)

Europees Agentschap voor de veiligheid van de luchtvaart (EASA)

Europees Agentschap voor het beheer van de operationele samenwerking aan de buitengrenzen van de lidstaten van de Europese Unie (Frontex)

Europees Agentschap voor het operationeel beheer van grootschalige informatiesystemen op het gebied van vrijheid, veiligheid en recht

Europees Agentschap voor maritieme veiligheid (EMSA)

Europees Agentschap voor netwerk- en informatie-beveiliging (Enisa)

Europees Agentschap voor veiligheid en gezondheid op het werk (EU-OSHA)

Europees Bureau voor visserijcontrole (EFCA)

Europees Centrum voor de ontwikkeling van de beroepsopleiding (Cedefop)

Europees Centrum voor ziektepreventie en -bestrijding (ECDC)

Europees Defensieagentschap (EDA)

Europees Geneesmiddelenbureau (EMA)

Europees GNSS-Agentschap (GSA)

Europees Instituut voor gendergelijkheid (EIGE)

Europees Instituut voor innovatie en technologie (EIT)

Europees Milieuagentschap (EEA)

Europees Ondersteuningsbureau voor asielzaken (EASO)

Europees Spoorwegbureau (ESB)

Europees Waarnemingscentrum voor drugs en drugsverslaving (EWDD)

Europese Autoriteit voor effecten en markten (ESMA)

Europese Autoriteit voor verzekeringen en bedrijfs-pensioenen (EIOPA)

Europese Autoriteit voor voedselveiligheid (EFSA)

Europese Bankautoriteit (EBA)

Europese Politieacademie (Cepol)

Europese Politiedienst (Europol)

Europese Stichting tot verbetering van de levens- en arbeidsomstandigheden (Eurofound)

Europese Stichting voor opleiding (ETF)

Gemeenschappelijke Onderneming voor Fusion for Energy

Harmonisatiebureau voor de interne markt (merken, tekeningen en modellen) (HBIM)

Instituut voor veiligheidsstudies van de Europese Unie (IVSEU)

Orgaan van Europese regelgevende instanties voor elektronische communicatie (BEREC)

Satellietcentrum van de Europese Unie (SCEU)

Uitvoerend Agentschap Europese Onderzoeksraad (ERCEA)

Uitvoerend Agentschap onderwijs, audiovisuele media en cultuur (EACEA)

Uitvoerend Agentschap onderzoek (REA)

Uitvoerend Agentschap voor concurrentievermogen en innovatie (EACI)

Uitvoerend Agentschap voor gezondheid en consumenten (EAHC)

Uitvoerend Agentschap voor het trans-Europees vervoersnetwerk (TEN-T EA)

Vertaalbureau voor de organen van de Europese Unie (CdT)

Voorzieningsagentschap van Euratom

Alle EU-agentschappen zijn terug te vinden via
▶ **europa.eu/agencies/index_nl.htm**

Meer informatie over de EU

DE EU OP HET WEB

Informatie in alle officiële talen van de Europese Unie vindt u op de Europawebsite: **europa.eu**

BEZOEK ONS

Er zijn in heel Europa honderden plaatselijke EU-informatiecentra. Het adres van het dichtstbijzijnde centrum vindt u op deze website: **europedirect.europa.eu**

BEL OF MAIL ONS

Europe Direct beantwoordt al uw vragen over de Europese Unie. U kunt ons bereiken op het gratis telefoonnummer **00 800 6 7 8 9 10 11** (sommige mobieletelefoonoperatoren bieden geen toegang tot 00800-nummers of brengen verbindingen met deze nummers in rekening), tegen betaling uit een land buiten de EU op het nummer +**32 22999696**, of door een e-mail te sturen naar **europedirect.europa.eu**

INTERESSANTE LECTUUR

Publicaties over de EU vindt u op de website van de EU Bookshop: **bookshop.europa.eu**

Informatie en publicaties over de Europese Unie in het Nederlands zijn ook verkrijgbaar bij:

VERTEGENWOORDIGINGEN VAN DE EUROPESE COMMISSIE

Vertegenwoordiging in België
Wetstraat 170
1040 Brussel
BELGIË
Tel. +32 22953844
Internet: ec.europa.eu/belgium/welcome/index_nl.htm
E-mail: COMM-REP-BRU@ec.europa.eu

Vertegenwoordiging in Nederland
Huis van Europa
Korte Vijverberg 5
2513 AB Den Haag
NEDERLAND
Tel. +31 703135300
Internet: www.eu.nl
E-mail: burhay@ec.europa.eu

BUREAUS VAN HET EUROPEES PARLEMENT

Bureau in België
Wiertzstraat 60
1047 Brussel
BELGIË
Tel. +32 22842005
Internet: http://www.europarl.be/view/nl/index.html
E-mail: epbrussels@europarl.europa.eu

Bureau in Nederland
Huis van Europa
Korte Vijverberg 6
2513 AB Den Haag
NEDERLAND
Tel. +31 703135400
Internet: www.europeesparlement.nl
E-mail: epdenhaag@europarl.europa.eu

Er zijn vertegenwoordigingen of bureaus van de Europese Commissie en van het Europees Parlement in alle lidstaten van de Europese Unie. De Europese Unie heeft ook delegaties in andere landen van de wereld.

De Europese Unie

Lidstaten van de Europese Unie (2012)

Kandidaat- en potentiële kandidaat-lidstaten

NA-32-12-336-NL-C

De Europese Unie (EU) is uniek. Het is geen federale staat zoals de Verenigde Staten van Amerika, omdat haar lidstaten onafhankelijke en soevereine staten blijven. De EU is evenmin een louter intergouvernementele organisatie zoals de Verenigde Naties, omdat haar lidstaten een deel van hun soevereiniteit bundelen. Daardoor verwerven zij samen veel meer macht en invloed dan zij afzonderlijk zouden hebben.

Zij bundelen hun soevereiniteit door gezamenlijke besluiten te nemen via gemeenschappelijke instellingen zoals het Europees Parlement, dat door de burgers is verkozen, en de Europese Raad en de Raad van ministers, die beiden de nationale regeringen vertegenwoordigen. Deze instellingen beslissen op basis van voorstellen van de Europese Commissie, die de belangen van de EU als geheel behartigt. Maar wat doen al deze instellingen? Hoe werken ze samen? Waarvoor zijn ze verantwoordelijk?

In deze brochure vindt u een duidelijk en eenvoudig antwoord op deze vragen. U vindt er ook een beknopt overzicht van de agentschappen en de andere organen die bij de werkzaamheden van de Europese Unie betrokken zijn. De bedoeling is u een handige gids over de besluitvorming in de EU te bieden.

Publicatiebureau

ISBN 978-92-79-25564-9

9 789279 255649

doi:10.2775/87713